SYNOPSIS ANALYTICA

MATERIARUM TUM DOGMATICARUM, TUM MORALIUM

QUÆ IN COMMENTARIIS CORNELII CONTINENTUR

ET QUÆ AD EVANGELIORUM DOMINICARUM, AC FESTORUM PRINCIPALIUM ET FERIARUM NONNULLARUM PER ANNUM OCCURRENTIUM VERBA, IN USUM ET GRATIAM CONCIONATORUM ADAPTANTUR [1]

DOMINICA I ADVENTUS
(*Matth.*, XXIV; *Luc.*, XXI, 25-36).

SURGENT PSEUDOCHRISTI ET PSEUDOPROPHETÆ. De persecutione Antichristi, quæ extremum judicii diem præcedet, itemque de defectione a Romano imperio, XVIII, 149, 1, 2. Antichristus ex qua tribu nascetur (*Vide* ANTICHRISTUS).

ERUNT SIGNA IN SOLE, ET LUNA, ET STELLIS. — Signa Deus solet præmittere et feriendos præmonere, antequam feriat, XIII, 560, 2. Quæ signa diem judicii præcessura sint, 509, 1, 2; 523, 1. Unum e signis judicii instantis erit ignis conflagrationis, qui totum orbem succendet, atque duplex, XIV, 605, 2. Hoc igne peccatores excoquentur, 590, 2. Ignis futurus Christi velut lictor in die judicii, XIII, 611, 2. Aliud signum est Elias et Henoch in mundum venientes : illorum adventus describitur, XIII, 613, 2 et seq.; XXI, 223, 2 et seqq. Hi sunt duæ olivæ, cur, XXI, 226, 1. Quæ miracula sint patraturi, 227, 2 et seqq. Eliam cur Christus tunc missurus sit, 615, 1, 2. Hic multos Judæos ad fidem christianam convertet, 616, 2. Eliæ et Henochi mors, XXI, 229, 2.

Sol est speculum vanitatis, VII, 37, 1. Est item typus veritatis et virtutis, *ibid.*, 2. Gyrat per meridiem ad Aquilonem, 39, 1. An sit animatus, 44, 2. Solis elogium et decus, X, 387, 2 et seq. Solis et lunæ pulchritudo fecit ut homines creaturas adorarint, VIII, 546, 1. Ex ea tamen perspici potest, esse aliquem Deum a quo illæ conditæ, et quidem unum, 547, 1; 548, 1, 2 et seqq. Sol denuntiat tempestates et tempora eaque causat et producit, 621, 2. Christus est sol, Adam nonnisi luna, IV, 608, 2. Solis et justi analogiæ, X, 31, 1. Signa tempore Josue, III, 63, 1. Sol stetit sub Josue, et quomodo id factum, X, 468, 2 et seq. Signa tempore Judæ Machabæi et Antiochi Epiphanis, IV, 518, 1, 2. Eclipsis solis, quæ moriente Christo facta est, multa in se continet miracula, XV, 627, 1. Rubens vesper signum est serenitatis; mane, tempestatis, XV, 361, 1, 2. Prognostica pluviæ et serenitatis quæ sint, VII, 366, 2. Lunæ etymon, et nomina et elogia, X, 394, 1, 2. Huic beata Virgo diversis rationibus comparatur, 395, 2. Impii et lunæ analogia, 29, 2 et seq. Stellarum elogia, 397, 1 et seq. Stellæ Deum laudant, *Job*, 710, 1. Hæ olim a Gentibus pro diis habitæ, VIII, 545, 1. Quomodo stellæ cadere dicantur, XX, 155, 2. Cœlum obsignatur quasi liber, *Job*, 223, 2. Quomodo cœlum recedere dicatur sicut liber involutus, XXI, 156, 1. Illius ordo mirabilis, *Job*, 724, 1. Creaturæ sunt arma Dei, 288, 2; 438, 2; 719, 2. Omnes creaturæ in die judicii contra impios pro Christo judice pugnabunt, XIX, 461, 2 et seq.

Sub finem mundi erunt in cœlo signa, V, 96, 1. Sol et luna quomodo et quando erubescent, XI, 363, 1. Sol obscurabitur, et luna non dabit lumen ante mundi consummationem, XV, 513, 1 et seq. Hæc una cum stellis, sub diem judicii commovebuntur, XI, 447, 2.

ET IN TERRIS PRESSURA GENTIUM PRÆ CONFUSIONE SONITUS MARIS ET FLUCTUUM. — Sub tempus extremi judicii horrendas mare tempestates ciebit, fluctus quoque ad invicem terrifice concutientur, aqua denique effervescet et exundabit, VIII, 393, 1. In die judicii horrenda quoque et numerosa grando ingruet, *ibid.* Grandinis descriptio, X, 403, 1, 2.

[1] Ut ratione et via in hac posteriori *Memorialis prædicatorum* parte, sicut in priori nos procedere studiosus lector perspecte videat, hæc prænotare libeat : 1° Omnia quæ non nisi remote, et quasi per vim Evangelio cujusque diei convenire, judicavimus, haud cunctanter ablegavimus; 2° E contra omnia quæ ad uberiorem Evangelii expositionem, tum litteralem, tum allegoricam conducere comperti sumus, diligentissime investigavimus et apposite, suo loco in medium produximus; 3° Quotiescumque occasione oblata per quamdam Evangelii partem, de aliqua veritate vel dogmatica, vel morali, quæstio datur, ad caput cuique veritati vel virtuti in *Memoriali* proprium, notam reducem indigitamus, ubi quam abundantissime concionatorum placito satisfacere conati sumus.

Quid mystice denotet, *ibid.*, 2. Terra item insolitis motibus tum concutietur, VIII, 393, 2. Venti denique et procellæ passim omnia destruent et subvertent, *ibid.* Fulmina solo Deo producuntur, 392, 1. Torquebuntur hæc in impios tempore judicii e cœlis per angelos administros, *ibid.* et 2. Eorum pernicitas et violentia sunt sagittæ Dei, *ibid.*, 2. Eorum effectus, *ibid.*

ARESCENTIBUS HOMINIBUS PRÆ TIMORE ET EXPECTATIONE, QUÆ SUPERVENIENT UNIVERSO ORBI, NAM VIRTUTES CŒLORUM MOVEBUNTUR. — Angeli regunt stellas et orbes cœlorum, IX, 471, 1. Virtutes cœlorum et terra quomodo tunc commovendæ sint, XIII, 523, 2.

ET TUNC VIDEBUNT FILIUM HOMINIS VENIENTEM IN NUBE CUM POTESTATE MAGNA ET MAJESTATE. — Christi adventus probis desiderabilis, improbis terribilis, *Job*, 416, 2; 454, 2. Christus ad judicium veniet media nocte, I, 520, 1. Ejus ad judicium venientis majestas, XIV, 379, 1, 2. Nubes est thronus Dei, *Job*, 523, 2; 691, 2. Cum omnibus angelis et sanctis ad judicandum veniet, 532, 2. Christus judex erit omnibus admirabilis, XIX, 146, 1. Facies Christi judicis erit electis lumen, reprobis pœna, 145, 2. Judicis irati vultus gravissimus, *Job*, 325, 2. Christus judex hoc die erit proprie sol justitiæ ob rationes varias, XIV, 606, 2 et seq. Christi judicis quanta tunc futura perspicacitas, 584, 2. Tunc scrutabitur conscientias velut ad lucernam, 282, 1, 2.

Christus est lux in tenebris, *Job*, 4, 1, 213, 2. Occulta revelat, 294, 1; 650, 1. Judicum est judex, 618, 1. Judicium Dei formidabile, 188, 2; 228, 1; 231, 1; 232, 1; 240, 2; 277, 2; 302, 1; 531, 1, 537, 1. Irrefragabile, 617, 2; 661, 2. Ab humano diversum, 369, 2. Deus videt omnia, 246, 2; 314, 1; 328, 1; 521, 1; 609, 1. Notat omnia delicta, 312, 1; 328, 2. Est scientiarum dominus, 285, 2; 463, 1; 784, 2. Impostores Deum non latent, 289, 2. Dei codices quales, 329, 1. Deus non est personarum acceptor, *Job*, 300, 2; 659, 2. Ejus justitia incorrupta, 147, 2; 203, 2; 204, 1; 610, 2; 654, 2. Decreta immutabilia, 645, 1. Appellatio non est apud Deum, 229, 2. Ira ejus terribilis, 229, 2; 325, 2; 329, 2; 330, 1. Deo resistere nemo valet, 287, 1. Christus in secundo adventu sortes impiorum in hac vita exultantium commutabit, IV, 388, 2. Judicii extremi dies erit dies Phurim, id est sortium, *ibid.* Dies judicii auferet impiis spem salutis unquam consequendæ, XIV, 606, 1.

HIS AUTEM FIERI INCIPIENTIBUS, RESPICITE ET LEVATE CAPITA VESTRA, QUONIAM APPROPINQUAT REDEMPTIO VESTRA. — Sapiens et pius signa rerum futurarum prognostica novit, et cavet, VIII, 472, 2. Diem judicii christianus semper præ oculis habere debet, XIII, 511, 2.

ET DIXIT ILLIS SIMILITUDINEM : VIDETE FICULNEAM ET OMNES ARBORES, CUM PRODUCUNT EX SE FRUCTUM, SCITIS QUONIAM PROPE EST ÆSTAS. — Ficus est symbolum crucis, et ipsiusmet Christi ob varias analogias, VII, 585, 1. Suavitate fructus quæ plane saccharea est, patriæ cœlestis suavitas insinuatur, VII, 585, 2. Arboris et hominis analogia, XV, 696, 2. Homo est arbor inversa, 697, 1.

CŒLUM ET TERRA TRANSIBUNT, VERBA AUTEM MEA NON TRANSIBUNT. — Terram tamen in æternum stare dicit *Ecclesiastes*, VII, 26, 2 et seqq., 29, 1; 30, 2. Cœlum et terra quomodo sint condita e materia invisa, VIII, 517, 2. Facta sunt in numero, pondere et mensura, et tamen transitura sunt, 520, 2. Qui cœli transibunt, XX, 483, 2 et seqq. Et quomodo id fiet, 484, 2. An liquefient, 485, 1. An tunc aqua etiam et terra evanescent, 487, 1, 2. Terra post judicium novum decorem habebit, 491, 1. Crucis lignum ab igne conflagrationis erit intactum, 488, 1. Mundana quam sint instabilia, vana et fallacia, IV, 382, 2; 413, 1; 457, 1, 2. Itaque in nulla re mundi lætandum, 398, 1, 2. Quamdiu mundus hic duraturus, et quando consummandus sit, XV, 517, 2 et seqq. Quatenus Christus et angeli horam et diem consummationis sæculi norint et ignorent, 518, 1 et seqq. (*Vide notata Dominica* XXIV *post Pentecosten*). Lex Christi est æterna, suique sectatores cœlo transcribit, IX, 59, 2 et seq. Testamentum Vetus unde dicatur æternum, 481, 2 et seq. (*Vide* pro ampliori rerum expositione art. *Memorialis* quibus titulus CŒLUM, DEI JUSTITIA, JESUS CHRISTUS JUDEX, JUDICIUM EXTREMUM).

DOMINICA II ADVENTUS
(*Luc.* XXI, 25-33).

JOANNES AUTEM CUM AUDISSET IN VINCULIS OPERA CHRISTI. — Joannes, humilis licet, veritatem dixit, et libere Herodem de incontinentia arguit. Docentur hoc loco Prælati, licet humiles esse debeant, debere tamen dignitatem suam tueri, ac veritatem intrepide etiam viris principibus dicere, de qua re insignia afferuntur exempla, II, 277, 1. Libertas christiana in quo sita sit, XX, 87, 2. Joannes in vincula conjectus est, quia Herodem coarguit; nihilominus reges et tyranni peccantes libere arguendi, IV, 381, 2; 488, 1, 2; XXI, 228, 1. Afflictio temporalis non est signum vitiositatis, *Job*, 638, 1. Justus circumvenitur dum arguit peccatorem, 458, 2. Probatur ut aurum, 488, 2. Sancti judicantur ut impii, 683, 1. Sunt in hoc mundo peregrini, 332, 2. Sancti cur multa molesta patiantur, 237, 1. Principes ægre audiunt veritatem, 440, 2. Mundani sapientiam respuunt, 556, 1. Peccatores sunt luci rebelles, 499, 2; 500, 1; 502, 1, 2. Cæci in spiritualibus, 452, 1; 792, 1. Deum a se repellunt, 450, 2. Sunt voluptuarii 503, 2. Tyranni propter peccata populi regnant, 665, 1. In infirmos sunt violenti, 507. Zelus quid, 124, 2; 441, 2. Correptio etiam adhibenda ubi scitur non profutura, 637, 2. Veritas vita charior, 309, 1; 641, 1. Innocenter pati gloriosum, 360, 1. Pro

Christi gloria vinciri quam gloriosum, ubi multis agitur de laudibus vinculorum S. Pauli ex S. Chrysostomo, etc., XVIII, 610, 1; XIX, 275, 2; 285, 2. Vincula Pauli omnes christianos ad crucem animant, XIX, 112, 2. Tropologice consuetudinum malarum et passionum vincula rumpenda sunt e carcere peccati et diaboli in libertatem filiorum Dei egredi volentibus, XIV, 38, 1, 2.

MITTENS DUOS DE DISCIPULIS SUIS, AIT ILLI : TU ES QUI VENTURUS ES, AN ALIUM EXPECTAMUS?—Quare Joannes hos discipulos suos ad Christum miserit, XV, 281, 1, 2. Bene petunt Judæi an alium expectent quia eum qui venit Christum repudiant, et alium expectant Messiam, scilicet Antichristum, qui ipsorum erit idolum et numen, XIV, 497, 2; 498, 1. Judæi post Christum suum Messiam frustra expectant, XIII, 643, 2; XIV, 265, 1. Messiam promissum venisse, contra Judæos ostenditur, XII, 772, 1; 776, 1; XIV, 336, 1; 339, 1, 2. Christus cur dicatur Messias, XI, 715, 1, 2. Quæ sint ejus munia, *ibid.*, 2 (*Vide* JESUS CHRISTUS, MESSIAS).

ET RESPONDENS JESUS AIT ILLIS : EUNTES, RENUNTIATE JOANNI QUÆ AUDISTIS ET VIDISTIS.—Opera scilicet mea, hæc enim, uti et exempla, optime alios docent, VIII, 435, 1.

CÆCI VIDENT, CLAUDI AMBULANT, etc.—Nova fides miraculis confirmari debet, XVIII, 507, 1, 2. Quot modis vera miracula a falsis discerni possint, *vide* MIRACULA. Sapientia suos agiles reddit, et ad omne bonum opus expeditos, VIII, 443, 1. Claudicatio mystica quæ sit et qualis, XVII, 116, 2.

PAUPERES EVANGELIZANTUR. — Quibus pauperibus Christus evangelizarit, XI, 716, 2. Pauperibus primo Evangelium annuntiatum esse, videre fuit in pastoribus Bethlehemiticis, XVI, 63, 2 et seq. Christus pauperculis et rusticis maxime prædicavit, VIII, 199, 2 et seqq. Quin et ipse paupertatem est professus. XVI, 505, 2. Hinc etiam in rure, in suburbio Bethlehemitico nasci voluit, VIII, 200, 1. Christus factus est pauper, quo pauperes quasi sui similes tueretur, VI, 91, 1.

Quia pauperes Deo ita curæ sunt, ut eis antequam divitibus Evangelium annuntiari velit, graviter peccant qui eos vel contemnunt, vel opprimunt, XIII, 551, 1, 2. Pauperes, abjectos et infirmos Deus eligit et evehit, cur, 532, 2 et seq. Pauperes præ divitibus cur a Christo electi sint, XX, 106, 2. Non sunt deterioris conditionis quam divites, 97, 2 et seq. Veræ divitiæ sunt virtutes, 105, 2. Divitibus cur væ intentetur, 196, 1. Cur flere debeant, *ibid.*, 2. Paupertas præstat divitiis, IV, 287, 2; VI, 334, 2. Paupertas quam sit opulenta præ divitiis, XVII, 115, 1. Pauper spiritu est dives et similis Deo, V, 439, 1, 2. Evangelica paupertas in quo sita sit, XVI, 566, 1, 2. Paupertatem cur primi fideles sint amplexi, XVII, 134, 1. Ejus amor postea crescente Ecclesia increvit, 135, 1, 2. Paupertatis votum exacte servandum est, et nullatenus violandum, 148, 1. Paupertas S. Pauli, 27, 1. Pauperes sunt capaciores doctrinæ et sapientiæ quam divites, VII, 184, 2. Paupertas quoque est via ad vitam æternam, 230, 1, 2. Sapientes paupertatem, quietem, silentium amant 327, 1, 2. Cur sapientes sint pauperes, *ibid.*

Pauperes quomodo juvandi, et in quo se solari queant, IV, 284, 2 et seq. Pauperes sunt præoccupandi ut aliquid iis detur, VI, 136, 1, 1 (*Vide* PAUPER, PAUPERTAS).

ET BEATUS EST QUI NON FUERIT SCANDALIZATUS IN ME.—Quos ibi notet Christus, XV, 282, 2. Scandali peccatum quomodo superiores incurrant 328, 1 (*Vide* SCANDALUM).

ILLIS AUTEM ABEUNTIBUS, CŒPIT JESUS DICERE AD TURBAS DE JOANNE : QUID EXISTIS IN DESERTUM VIDERE ? — Cur Christus permisit discipulos Joannis prius abire, deinde coram populo Joannem laudavit, XV, 282, 2. Opportune hic Christus Joannem laudavit, quia intempestive laudare, vituperare est, VI, 344, 1, 2. Christus Joannem absentem laudavit; porro laus audita ostendit qualis quisque in corde sit, 352, 1, 2. Viri probi crucientur dum laudantur, 353, 1. Christus in Joannis laudes cœpit prorumpere, quia ob vitam sanctam vere laudabilis erat; virtus quippe hominem reddit illustrem, VIII, 355, 2. Et immortalem, 356, 1, 2.

ARUNDINEM VENTO AGITATAM ?— Id est hominem inconstantem, quales imprimis sunt votifragi, qui Deo et hominibus sunt exosi, VII, 204, 1. Talis non est justus sed si habeat virtutes solidas, hæ animæ ejus sunt velus tigna et laquearia cypressina, 544, 2. His verbis demonstratur S. Joannis in sanctitate soliditas et constantia quæ et cuivis homini in suo statu et vocatione est necessaria, IX, 351, 1. Arundo quin et arena sunt hominis inconstantis symbolum, XV, 216, 2; 283, 1. Quis sit arundo, *ibid.* Impii vocantur arundo et arena, cur, XXI, 251, 2. Arundo est symbolum assentatorum, *Job*, 763, 2. Inconstantes et leves sunt velut labruscæ et uva immatura, XI 153, 2. De fidei et morum inconstantia in hæreticis. XVIII, 634, 1.

De constantia insignia documenta, et dicta moralia sapientum. I, 670, 2. Constantia in Dei cultu quam gloriosa sit, XIII, 83, 1, 2. Constantia omnia ardua pervincit, X, 292, 1. Contra studium vagum imprimis noxium est, 83, 1. Constantia optime passiones animi refrænat, VII, 337, 1. Item spiritus iræ, libidinis superbiæ, *ibid.*, 2. Mutatio omnis est quædam mors, XIV, 597, 1. Contra mens in Deo fixa fit immutabilis, *ibid.*, 2. Vir constans est quasi Deus terrestris, 596, 2. Stimuli ad perseverantiam, X, 33, 1. Hæc autem oratione impetratur, IX, 351, 2. Alia ejus obtinendæ media, *ibid.*, et 657, 1 (*Vide* CONSTANTIA, INCONSTANTIA, PERSEVERANTIA).

Ut arundo recta, enodis et subtilis est, ita et anima sancta, recta, simplex et subtilis esse debet, ut in cœlum se extendat, VIII, 6, 2. Ut arundo recta, enodis et rigida est, sed mobilis, sic nemo viribus superbiat, sed clementia eas emolliat, 535.

SED QUID EXISTIS VIDERE ? HOMINEM MOLLIBUS VESTITUM ? ECCE QUI MOLLIBUS VESTIUNTUR IN DOMIBUS REGUM SUNT.—Patet in aula Assueri Persarum regis, in cujus conspectum antequam mulieres admitterentur, integro anno ornari, excoli, oleo myrrhino ungi, variisque pigmentis et aromatibus uti debebant, IV, 369, 1, 2. Molles vestes denotant luxum, et peccati sunt illicium, XV, 284, 1. Vestes asperæ commendantur, mollities earum sugillatur, 96, 1. Vestium luxus, novitas et mollities earum reprehenditur, XIV, 277, 1. Vestis peregrina vocari potest hæresis et hypocrisis, *ibid.*, 2. Vestium mollium et splendidarum quanta sit vanitas, XX, 101, 1 et seqq. In vestitu non est sanctis et sapientibus gloriandum, IX, 336, 1, 2. Mulieres ne sint in vestibus superfluæ, XX, 312, 2 et seqq.; 313, 2. De vano mulierum ornatu in vestibus, XIX, 203, 1; XXI, 151, 2. Ut Joannes a pueritia in desertum concessit, sic et nobis a puero austeræ vitæ assuescendum est, XII, 393, 1, 2. Nutritio delicata puero nocet, VI, 408, 2 et seq. Mollis educatio et remissa facit contumaces, IV, 552, 1. Cilicium vestis fuit Joannis, et omnium Prophetarum, XI, 323, 1, 2. Isaias nudus plane per urbem incessit, captivitatem Ægypti portendens, *ibid.*, 2.

In aulis regum adulatores frequentes sunt, IX, 402, 1, 2. Quomodo agendum cum regibus, 391, 1, 2. Aulici quid a stellione discere debeant, V, 463, 1, 2. Vera aulicorum nobilitas in sola virtute consistit, VIII, 189, 1, 2. Aulici tempestive ante casum se ab aula abducant, IV, 382, 2.

SED QUID EXISTIS VIDERE ? PROPHETAM ? ETIAM DICO VOBIS, ET PLUS QUAM PROPHETAM.— Joannes est plus quam propheta, cur et in quo, XV, 284, 1, 2. Ut hoc Christus de Joanne dixit, ita et ipse plus quam propheta fuit, XV, 239, 2. Prophetæ vox varie in Scripturis accipitur, XVIII, 386, 1 et seqq. Prophetæ fuere boni nuntii maxime qui Messiæ adventum nuntiarunt, VI, 288, 2. Prophetæ qualis gratia, XVIII, 207, 2. Justi sunt salus totius orbis, VIII, 414, 2.

HIC EST ENIM DE QUO SCRIPTUM EST : ECCE EGO MITTO ANGELUM MEUM ANTE FACIEM TUAM. — Joannes Baptista quomodo missus ante faciem Christi, XIV, 584, 2. An fuerit angelus incarnatus, 585, 1. Vocatur angelus ob octo analogias, 328, 1; 585, 1, 2. Ejus infantia, abstinentia, castimonia, secessus in eremum, vitæ innocentia, 585, 1, 2 et seq. Ejusdem varia elogia, *ibid.* A Spiritu sancto doctus est 586, 1. Est alter Elias, *ibid.*, 2. Missus est ut Christum jam missum indicaret, *ibid.*, 2. Fuit horizon et fibula legis veteris et novæ, *ibid.* Ei similis fuit et futurus est Elias zelo, officio, prædicatione et sanctitate, 614, 2. Quomodo corda patrum ad filios converterit, et incredulos ad prudentiam, 616, 2.

QUI PRÆPARABIT VIAM TUAM ANTE TE. — Dirigit gressus nostros Deus, VI, 75, 2 et seqq. Quia homo nescit qua via sibi eundum sit, 76, 2 et seqq.

DOMINICA III ADVENTUS
(*Joan.* I, 15-18).

MISERUNT JUDÆI AB JEROSOLYMIS SACERDOTES LEVITAS AD EUM UT INTERROGARENT EUM. — Quosum Judæi aliquos suorum ad Joannem miser sciscitantes num ipse Messias esset, XVI, 314, et seqq. Amici ficti qui, *Job*, 405, 2. Cogitatione hominum timidæ, 138, 1. Malignitatis ingenium quale, 28, 2. Tentationes salutares, 39, 2; 57, 1; 69, 2. Virtus sui admirationem parit, 26, 2; 569, 1; 572, 1. Duplicitas execrabilis, 5, 2; 6, 1; 170, 1; 263, 1; 417, 2. Adulatio noxia, 175, 1.

TU QUIS ES ? — Ita seipsum quilibet interrogare potest et debet, nam ita ad Dei cognitionem perveniet; nam cognitio sui est via ad cognitionem Dei, XIII, 422, 1. Cognitio sui quam sit res utilis et necessaria, II, 451, 2; *Job*, 150, 1; 193, 1, 310, 2; 382, 1, 623, 1. Sapientia vera sita in sui cognitione, VI, 423, 1. Si sic seipsum homo interroget, se nonnisi veram vanitatem esse deprehendet, VII, 17, 2. Sic se unusquisque examinet oportet : cæterum ipsum conscientiæ examen, est velut enucleatio nucis, VIII, 157, 2. Examen conscientiæ prodest animæ, VI, 521, 1. Ita se homo interroget, quia ratione corporis est velut bestia, ratione animæ velut angelus, X, 561, 1, 2. Hominis miseria et vanitas, I, 109, 1. Quid sit homo, per omnia prædicamenta Aristotelica demonstratur, XVI, 314, 2 et seqq. Homo ex se nihil, et potest nihil, *Job*, 165, 2; 189, 1; 195, 2; 208, 1; 270, 2. Omnia nostra quæ habemus, a Deo sunt, XVII 280, 1. Scientia humana quomodo sit utendum, 324, 2. Curiositas in quærendo semper vitanda est, IX, 128, 1, 2 et seqq. In quibus nobis gloriandum, 486, 2 et seq. Sic se quisque interroget : hinc officia status incongrua non sunt assumenda, sed suo quisque statu contentus sit, VI 86, 1, 2. Hæc verba sæpe dicenda ab iis quos Deus ex vilibus ad magna assumpsit, III, 464, 1, 2.

ET CONFESSUS EST, ET NON NEGAVIT, ET CONFESSUS EST : QUIA NON SUM EGO CHRISTUS.—Confessio sit prima apud Deum et homines, V, 576, 1, 2 et seqq. Confessio humilis Deo placet, *Job*, 650, 1. Jactantia sui odiosa, 279, 1, 271, 1; 338, 1; 637, 1. Lingua lubricum instrumentum, 48, 2; 100, 2; 175, 2. Verba statera ponderanda, 49, 1; 156, 1; 523, 2. Silentium est animæ custodia, 261, 2. Prudentes pauciloqui, 50, 1, 298, 2. Sapiendum ad sobrietatem, 519, 2. Animi demissione placatur Deus, 311, 2. Superbia Deum oppugnat, 26, 1, 125, 1; 303, 2. Justus nemo compositus Deo, 115, 1; 218, 2. Justi virtutis tenaces, 141, 2.

ET INTERROGAVERUNT EUM : QUID ERGO ? ELIAS

ES TU? ET DIXIT : NON SUM. — Similis fuit Joannes Eliæ quoad spiritum et vitam monasticam, Elias quippe fuit institutor religiosorum cœtuum, VIII, 35, 1; 36, 2. Uti Joannes in virtute Eliæ venit, eique persimilis esse videbatur, ita etiam Christus se Eliæ comparavit. XVI, 105, 2. *Vide notata de Elia Dominica* II *in Quadragesima*.

PROPHETA ES TU? ET RESPONDIT : NON. — Quo sensu Joannes Baptista dicit se non esse prophetam, XVI, 316, 1. Joannes vere erat propheta, recte tamen hoc de se negat : possumus enim sine mendacio. etsi sancti et probi esse videamur, nos aliis omnibus inferiores æstimare, XIX, 20, 2. Joannes in deserto locustis victitans fuit imago veterum prophetarum, quorum victus sobrius fuit, asper et vilis, uti et omnis illorum gestus gravis, XIII, 229, 1. Prophetæ veteres fuere velut angeli terrestres, 229, 2. Sunt amici Dei, VIII, 94, 2. Prophetarum tres sunt dotes, robur, judicium et efficacia, XIV, 92, 1. Prophetandi origo unio cum Deo, X. 258, 1. Deus prophetis tripliciter loquitur, XXI, 15, 2. Prophetæ omnes in Christo desinunt, et ad eum avolant, ut qui eorum scopus est, XIII, 240, 1, 2. De singulari Propheta per Mosem promisso, II, 465, 1 (*Vide* PROPHETA).

DIXERUNT ERGO EI : QUIS ES UT RESPONSUM DEMUS HIS QUI MISERUNT NOS? QUID DICIS DE TEIPSO? AIT : EGO VOX CLAMANTIS IN DESERTO. — Joannes hæc vox fuit novem ob causas, XI, 490, 2; 491, 1. Cur se dicat vocem clamantis, 490, 2. Ejus elogia, 491, 1. Quomodo fuerit vere totus vox, et vox omnium virtutum, 491, 2. Cur puer in desertum iverit, 492, 2. Joannes fuit præco et præcursor Christi, ejusque quodammodo vox, VIII, 138, 1, 2. Fovit quoque velut uber doctrinæ lac emulgens, VII, 474, 1. Joannes fuit vere turtur qui sub initium veris auditur, tota hieme in antris latens, 581, 1. Ejus vox non aliud fuit quam gemitus et prædicatio pœnitentiæ, *ibid.*, 1, 2. In solitudine et silentio vixit, utriusque autem symbolum est turtur, 582, 1. Mira S. Joannis humilitas laudes et judicia hominum contemnentis; ejus exemplo laudes hominum contemnendæ. XVIII, 278, 1. Item parvi facienda hominum judicia, *ibid.* De humilitate, ejus actibus, judiciis, gradibus, ejusque definitione et proprietate, et fructibus, 212, 2 et seqq. Quam potens sit vox piorum, IV, 132, 1, 2. Eloquentia ventosa parum prodest, sed sapiens eloquentia, VIII, 432, 2 et seq. Doctoris munus quale, *Job*, 543, 1; 547, 2; 647, 2. Doctores exemplo doceant, 413, 2. Sunt mysticæ nubes, 692, 1; 698, 1. Lumbos mentis accingant, 707, 2. Vocationi divinæ respondendum, 327, 1. Cum Deo ambulandum, 653, 1. Conversatio cum Deo triplex, 649, 2. Humilitas secura, 709, 1.

DIRIGITE VIAM DOMINI, SICUT DIXIT ISAIAS PROPHETA. — Idque per fructus dignos pœnitentiæ : porro pœnitentia non tantum est vitæ in melius emendatio, sed et prioris detestatio, XV, 95, 1. Quæ dicatur digna pœnitentia, 101, 1 et seq. Viam Domino parandi ratio est humilitas, XI, 493, 1, 2. Concionatores auditores suos novissimorum narratione terreant, XXI, 101, 1, 2. Via justi recta, *Job*, 377, 2. Rectitudo quotuplex, 7, 1, 2. Simplicitas vera virtus, 5, 2; 6, 1; 215, 1, 2. Virtutis perfectio in quo sita sit, 70, 2. Sancti sunt termini terræ, 692, 1.

ET INTERROGAVERUNT EUM, ET DIXERUNT EI : QUID ERGO BAPTIZAS, SI TU NON ES CHRISTUS, NEQUE ELIAS, NEQUE PROPHETA? — Quomodo Pharisæi hic ex arrogantia Joanni insultent, XVI, 316, 2.

RESPONDIT EIS JOANNES, DICENS : EGO BAPTIZO IN AQUA : MEDIUS AUTEM VESTRUM STETIT, QUEM VOS NESCITIS. IPSE EST QUI POST ME VENTURUS EST, QUI ANTE ME FACTUS EST, CUJUS EGO NON SUM DIGNUS UT SOLVAM EJUS CORRIGIAM CALCEAMENTI. — Joannis Baptistæ baptismus qualis XVII, 350, 1, 2. Aqua et sapientiæ analogia, IX 661, 2. Aqua abundantiæ symbolum, *Job*, 288, 2 341, 1; 466, 1. Aqua pœnitentiæ frugifera, 206, 2 209, 2; 245, 1; 260 1. Pœnitenti peccati smegma 273, 2; 787, 1. Spiritualis fœcunditas summa, 443, 1

Joannes inter postremos etiam Christi servos annumerari se dignum non putat, XVI, 316, 1. Sic nos omnes servos inutiles dicere possumus, 231, 1 et seqq.

HÆC IN BETHANIA FACTA SUNT, TRANS JORDANEM, UBI ERAT JOANNES BAPTIZANS. — Cur hunc locum ad baptismum elegerit Joannes, XVI, 317, 1. Jordanis quare sit sacer fluvius, IX, 659, 2.

FERIA IV, QUATUOR TEMPORUM ADVENTUS
(*Luc* I, 39-47).

Vide notata in festo Annuntiationis, est enim idem Evangelium, et MEMORIALE, verbo JESU CHRISTI INCARNATIO.

DOMINICA IV ADVENTUS
(*Luc* III, 1-16).

ANNO AUTEM QUINTODECIMO IMPERII TIBERII CÆSARIS, PROCURANTE PONTIO PILATO JUDÆAM, TETRARCHA AUTEM GALILÆÆ HERODE. — Cur tam studiosus Lucas in enumerandis his principibus, XVI, 91, 1. Cur duo sacerdotum principes nominati, cum unus solus præesset, *ibid.* et 2. Ut Judaicum regnum in varias tetrarchias dissectum fuit, sic et Alexandri Macedonis mortui regnum quatuor primarii duces inter se diviserunt, VIII, 267, 1. Tetrarchiæ ratio et causa late exponitur, nec non singulorum tetrarcharum provinciæ et limites, XVI, 90, 1 et seqq.

FACTUM EST VERBUM DOMINI SUPER JOANNEM, ZACHARIÆ FILIUM, IN DESERTO. ET VENIT IN OMNEM REGIONEM JORDANIS, PRÆDICANS BAPTISMUM PŒNITENTIÆ IN REMISSIONEM PECCATORUM. — Joannes nihil aliud Judæis prædicavit, quam dolorem de peccatis, et pœnitentiæ susceptionem, VII, 581, 1, 2. Pœnitentiæ olim Noe præco fuit, I, 133, 2. Joannes fuit in nova lege primus pœnitentiæ præco, XII, 343, 1 Saccus et cilicium vestis fuit veterum prophetarum, sicut et Joannis, velut qui præcones erant pœnitentiæ, XIII, 228 2 et seq. Concionator opportunitate plagarum a Deo immissarum utatur ad peccatores convertendos, XIV, 317, 2. Prædicatores quales esse debeant, XX, 361, 2; 378, 1. Eorum quæ sit corona, 385, 2. Prædicator se Deo irato velut murum opponat, XII, 591, 1. Prædicet ore et manu, id est dicat et faciat, uti fecit Joannes Baptista, XIV, 318, 1. Prædicatoris humilis schema, XVII, 27, 1. Constans sit in vitiis arguendis, nec deficiat, 329, 2. Est annulus Dei, 352, 2. Prædicatio igni et tonitruo comparata, *Job*, 722, 2. Prædicator sit ardens ut Seraphinus, XI 169, 1, 2. Prædicatores quam difficulter animas Christo pariant, XVIII, 35, 2.

Pœnitentia homini lapso est necessaria ne pereat, VIII, 293, 1. De compunctione insignia documenta moralia, II, 30, 1; 109, 1. Pœnitentia tropologice est sagum cilicinum quo operiebatur tabernaculum, I, 659, 1. Significatur eadem mystice per labrum quod erat in tabernaculo, 714, 2. Mortificationi corporis quantopere debeat christianus vacare, 666, 1, 2. Adam vestitus foliis ficuum in signum pœnitentiæ, 110, 1. Pœnitentia non est procrastinanda, 148, 2 et seq. Pœnitentiam procrastinantes pereunt, *Job*, 169, 1. Pœnitentia non consistit in sola vitæ mutatione, sed etiam in satisfactione per opera pœnalia, XIV, 167, 1; XVIII, 466, 2. Quas partes habeat, *Job*, 245, 1. Quod ejus schema et forma, XII, 376, 2. Fletus pœnitentiæ est condimentum, 466, 2. Pœnitentia voluntaria interdum suscipienda est, XIV, 167, 2; *Job*, 96, 2. Pœnitentiæ vis et effectus, XIII, 505, 1, 2; XIV, 55, 1. Pœnitentiæ elogia, XIII, 501, 1. Pœnitentia delet peccata, *Job*, 273, 2; 306, 2; 307, 1, 2; 339, 2. Pœnitentia animæ pristinum decorem restituit, XIIII, 486, 2; 505, 1, 2. Pœnitentia homines plane in alios commutat, XII, 42, 2. Pœnitentes accepti Deo, 206, 1; 209, 2. Tempus pœnitentiæ est tempus salutis, 508, 2. Pœnitentium et pœnitentiæ schema est aquila pennas veteres abjiciens, et novas assumens, XIV, 79, 2. Pœnitentia mare vitreum vocatur, XXI, 102, 2. Ejus symbolum est linum uti et puritatis, XII, 113, 1. Exempla et mores pœnitentium, XVIII, 467, 1. Pœnitentia publica sæpe publicas clades avertit, XIV, 51, 1. Ninivitarum pœnitentia, 53, 1, 2. Eorum plurimi per pœnitentiam suam sunt justificati, at qui in ea ad mortem usque perseverarunt salvati, 54, 1. Pœnitentiæ ritus apud veteres, *ibid.* Ad pœnitentiam exhortatio, XII, 637, 2.

PARATE VIAM DOMINI, RECTAS FACITE SEMITAS EJUS. — Omnia quippe per peccatum Adæ depravata fuere, et propterea difficile corriguntur, VII, 71, 2. Joannes omne hominum genus, et singillatim ipsos milites stipendiarios, in deserto docebat, et suo quemque statui congrue monebat, et unicuique ad captum accommodata, dispertiri oportet, 263, 2 et seqq.; VII, 72, 1. Doctrina captui auditorum accommodanda, *Job*, 581, 2; 623, 2. Vera redolet humilitatem, 643, 1. Aures audiendi quales, 109, 1. Viæ justorum jucundæ, 504, 1. Vestigia Dei sequenda, 489, 1. Affectus sunt animi pedes, 313, 2; 490, 1.

OMNIS VALLIS IMPLEBITUR, ET OMNIS MONS ET COLLIS HUMILIABITUR. — Convalles denotant humiles, qui replentur et exaltantur, VII, 600, 1. Sancti sunt valles per humilitatem, 599, 2. Humilitas est via ad cœlestem gloriam, VII, 229, 2. Superbi reprimentur, *Job*, 421, 2; 754, 1. Gloriæ fuga est via ad gloriam, XV, 79, 1. Qui se humiliat, exaltabitur, 109, 1 (*Vide* HUMILITAS *et notata Dominica* X *post Pentecosten*. Via ad sapientiam et virtutem est ardua, X, 562, 1, 2.

ET ERUNT PRAVA IN DIRECTA, ET ASPERA IN VIAS PLANAS. — Omnes se recta via ambulare putant. VI, 94, 2 et seq. Rectitudo animæ duabus in rebus sita est, XIV, 226, 1. Duo ad rectitudinem requiruntur, VII, 492, 1. Amor erga Deum omnia rectificat, *ibid.* Mores pravi difficile abolentur, *Job*, 424, 1.

NATIVITAS DOMINI. I. SACRUM NOCTIS
(*Luc.*, II, 1-14).

IN DIEBUS ILLIS, EXIIT EDICTUM A CÆSARE AUGUSTO, UT DESCRIBERETUR UNIVERSUS ORBIS. — Providentia Dei in omnibus miranda, *Job*, 195, 1; 492, 1, 2; 522, 2; 523, 1, 2; 693, 1. Prudentia sæculi præpostera, 451, 1. Sapientiam solus Deus docet, 554, 1; 556, 2. Viæ sæculi quales, 472, 2. Homines Dei consilia ignorant, 495, 1; 498, 2. Qua occasione Judæi in descriptione censum Romanis solverint, XV, 395, 2. Quo anno Augusti Christus in mundum natus sit, XVI, 54, 2 et seq. Quomodo et quare hanc descriptionem Deus ad fines suos direxit, 56, 1.

ASCENDIT AUTEM ET JOSEPH A GALILÆA DE CIVITATE NAZARETH, IN JUDÆAM, IN CIVITATEM DAVID, QUÆ VOCATUR BETHLEHEM, EO QUOD ESSET DE DOMO ET FAMILIA DAVID. — Deipara Josepho suo obediendo docuit conjugatas maritis suis obsequi et se subdere, VI, 515, 2. Bethlehem locus nativitatis Christi unde nomen acceperit, I, 331, 1. Cur in Bethlehem Christus nasci voluerit, causa litteralis et moralis, XIV, 112, 2 et seqq.; XV, 78, 2 et seq. Habuit ea in suburbiis cavernam in quam Deipara ingressa est, filium paritura, VII, 589, 2. Bethlehem descriptio, situs, elogia, XIV, 107, 2 et seq. Cur dicatur et sit domus panis, *ibid.*, 2. Quomodo nequaquam sit minima in principibus Juda, 109, 1, 2 et seqq.

FACTUM EST AUTEM CUM ESSET IBI, IMPLETI SUNT DIES UT PARERET. ET PEPERIT FILIUM SUUM PRIMOGENITUM. — Nativitas Salvatoris per omnes circumstantias enucleatur, XVI, 57, 1 et seqq; 58, 2. Partus Deiparæ matris qualis fuerit, XI, 760, 2

Beata Virgo nonnisi unicum filium, Christum videlicet, peperit, XV, 64, 2 (*Vide* MARIA). Cur Christi dicatur filius hominis, 231, 1, 2. Ipse item margarita est conceptus e cœlesti rore in purissimo Virginis utero, velut in conchyli, 334, 1. Beata Virgo ergo mater extitit, uberaque nato in mundum Deo exhibuit, ejus autem ubera sunt vera Dei maternitas VII, 477, 1. Hæc ubera Deipara multis sanctorum communicavit, *ibid.*, 2. Quia Christus de virgine sine viri opera provenit, idcirco dicitur flos campi, qui sponte sine semine et aratione nascitur, 547, 2. Lactavit Deipara filium suum quasi hinnulum gemellum, ob duplicem ejus naturam, VIII, 55, 1. Mystica ejus ubera sunt virginitas et fœcunditas, *ibid.* Habet et ubera compassionis, qua justis impetrat gratiam, peccatoribus veniam, *ibid.* Christus Deiparæ ubera sugens bibit vinum cum lacte et melle, 94, 1. Peperit filium suum primogenitum speciosum forma præ filiis hominum, VII, 539, 2; VIII, 36, 2. Forma Christi corporalis describitur, VIII, 118, 1; 122, 1, 2; 126, 2; 129, 2; 131, 1; 133, 2; 136, 1 et seq.; 539, 1; 540, 1. Sinus et brachia Deiparæ fuere tunc Christi ferculum, ejusque reclinatorium, VIII, 17, 2. Ipsa leænæ assimilatur, quia leonem de tribu Juda peperit, VIII, 63, 2.

Christus ortus et generatus est quasi aurora ante diem exoriens, idque ob quinque analogias, XIII, 366, 1, 2. Ortus Christi elogia, XIV, 111, 1, 2. Ejus egressus triplex, æternus, temporalis, et partim temporalis et æternus, 116, 1, 2.

ET PANNIS EUM INVOLVIT. — Quin et recens natum osculata eum est ceu mater filium; et simul adoravit, ceu creatura Deum, VII, 472, 2. Tunc is de collo illius pependit, sicut monile ceu murænula de collo reginæ, 522, 1. An Christus natus sit humi, an in brachiis matris, XVI, 58, 1. Christi prima vox fuit vagire, *ibid.*, 2. Cur Deus sic homo factus sit, 59, 1. Cur pannis involutus, 59, 2; 60, 1. Cur infans natus fasciis involvatur, VIII, 422, 2.

ET RECLINAVIT EUM IN PRÆSEPIO. — Locus natalis Christi fuit stabulum, natus est rure, XIV, 108, 1. Christus in stabulo natus, et præsepio positus propter duas causas, XVI, 60, 2. In quorum animalium medio Christus cognitus sit, XIV, 244, 2. Bos et asinus Christum recens natum venerati sunt, XI, 106, 2 et seq. In præsepio quare sit reclinatus, XIV, 245, 1. Ejus concio e præsepio ad homines, XIV, 113, 1; 245, 2; 246, 1; XVI, 62, 1. Stabulo natali Christi similia sunt templa catholicorum, XIV, 115, 2. Causa tropologica cur Christus in præsepio jacuerit, XIV, 246, 2. Septem symbola hujus præsepii, 247, 1. Lectulus Christi floridus et virens multiplex est, VII, 540, 2 et seq. In præsepio est Christus hieroglyphicum amoris, VIII, 22, 2. Deliciæ Dei esse cum filiis hominum, et non cum angelis, V, 246, 1, 2. Fuit amore ebrius, *ibid.* Hominis nativitas est criminosa, VIII, 420, 2. Ipse elementorum trahit vitia, *ibid.* Cur recens nati in terra ponerentur, 421, 1. Hominis nativitas et situs in utero, *ibid.*, 2. Puerorum vagitus et ploratus ortum habet a peccato originali, 422, 1. Cur vita vocetur introitus, et quotuplici sensu, 422, 2 et seq.

Locum natalem Christi profanavit Adrianus imperator erecto illic Adonidis simulacro, sed eum cohonestavit imperatrix Helena ejusque filius Constantinus, XIV, 114, 2.

QUIA NON ERAT EI LOCUS IN DIVERSORIO. — Ergo secessit in stabulum, cum tamen lepusculus nos doceat de habitatione commoda nobis prospicere, VI, 459, 1. Unum tantum in Bethlehem diversorium fuit, XVI, 62, 2. Christo desunt omnia, quomodo, XX, 578, 2. Sicut hic Deipara prægnans adversarios experta Judæos est, ita et post filii ascensionem ab iisdem maxime fuit exagitata, VII, 501, 1, 2. Peccatores Deum a se repellunt, *Job*, 450, 2. Sunt luci rebelles, 490, 2; 500, 1; 502, 1, 2. Nuditatis triumphus, 41, 1; 45, 1, 2; 46, 1. Inhumani a societate hominum excludendi, 465, 1. Desiderium cœleste in carnalibus non reperitur, 549, 2.

Uterus beatæ Virginis domus est Dei, V, 248, 2 et seq. Paravit illa nobis mensam filium pariendo, 253, 2. Humanitas Christi corona ejus carnea fuit, 349, 1. Item domus ejus, 247, 1, 2. Christus corona matris suæ, *Job*, 402, 1. Desiderium sanctorum, 592, 2. In signum charitatis expositus, 360, 1. Lapis angularis, 710, 1. Lux in tenebris et sol mundi, 4, 1; 213, 2. Protectio nostra, 372, 2.

ET PASTORES ERANT IN REGIONE EADEM VIGILANTES, ET CUSTODIENTES VIGILIAS NOCTIS SUPER GREGEM SUUM. — Cur pastores præ aliis et primo ad Christum vocati sint, XVI, 63, 2 et seqq. Priscorum patrum opes consistebant in gregibus et armentis, et jumentorum multitudine, VII, 97, 2. Turris gregis quis sit locus juxta quem pastores hi oves suas custodiebant, XIV, 98, 2.

ET ECCE ANGELUS DOMINI STETIT JUXTA ILLOS, ET CLARITAS DEI CIRCUMFULSIT ILLOS, ET TIMUERUNT TIMORE MAGNO. — Angelorum mira dignatio erga genus humanum, IV, 281, 2. Sunt creaturæ et quasi filii Dei, 288, 2. Sunt nobis concives et contribules, 296, 1. Adstant Deo septupliciter, et distinguuntur in assistentes et ministrantes, 306, 1, 2. Angeli erga homines munifici, *Job*, 648, 1. Mysterium incarnationis laudant, 710, 2 Ad Deum nos convertunt, 649, 1. Angelorum circa homines ministeria, 22, 1, 2. Eorum custodia nocturna, 672, 1. Apparitio qualis, 111, 2.

Natus est Christus nocte media, et qua causa, VIII, 627, 1. Christi nativitas etsi nocte media contigerit, nox ea tamen ita luce cœlesti fuit illustrata, ut non tam nox quam meridies esse videatur, VII, 503, 1. Nox quieti deputata, *Job*, 280, 1. Revelationibus apta, 110, 2. Visitatio Dei qualis, 197, 1, 2; 198, 1; 253, 1, 2. Vox Dei in quiete innotescit, 646, 1. Aures audiendi quales,

109, 1. Lux est velut forma rerum, 716, 2. Symbolum virtutis, 83, 2; 721, 2. Pravis inimica, 502, 1; 715, 1. Sanctitatis et lucis consensio, 15, 2. Puritas accessum ad Deum habet, 17, 1; 87, 2; 607, 2. Simplicitas qualis virtus, 5, 2; 6, 2.

Nascente Christo, et ante nativitatem ejus commotio facta est in cœlo et in terra, XIV, 332, 2; 333, 1, 2. Quæ commotio in mari facta, 334, 1. Cur tres hæ commotiones factæ sint, *ibid.*, 2. Gentium quæ tunc commotio facta sit, *ibid.* Quomodo ejus adventum gentes omnes desideraverint, 336, 1, 2 et seqq. Gloria Dei quomodo in hac nativitate cœlum et terram compleverit, 250, 1, 2.

ET DIXIT ILLIS ANGELUS : NOLITE TIMERE : ECCE ENIM EVANGELIZO VOBIS GAUDIUM MAGNUM QUOD ERIT OMNI POPULO. — Angeli boni apparentis signum est si primo horror incutiatur, deinde consolatio et lætitia ingeratur; mali, si contrarium eveniat, 306, 2 et seq. Cur primo Evangelium ante omnes nuntiatum pastoribus, XVI, 64, 2.

QUIA NATUS EST VOBIS HODIE SALVATOR, QUI EST CHRISTUS DOMINUS, IN CIVITATE DAVID. — Christus est proprium nomen Salvatoris nostri, quia unctus est a Patre in summum Pontificem, Regem, Prophetam, Redemptorem orbis, VII, 480, 2 et seq. Dupliciter porro unctus fuit, primo gratia unionis hypostaticæ; secundò, gratia habituali ejus animæ infusa, 481, 1. Elias Christum se homini commensurantem in incarnatione et eum vivificantem adumbravit, III, 646, 2.

ET HOC VOBIS SIGNUM : INVENIETIS INFANTEM PANNIS INVOLUTUM, ET POSITUM IN PRÆSEPIO. — A pastoribus et hominibus simplicibus invenitur Deus, VIII, 276, 1. Cur hoc signum Angelus det pastoribus, 64, 2 et seq.

ET SUBITO FACTA EST CUM ANGELO MULTITUDO MILITIÆ CŒLESTIS, LAUDANTIUM DEUM ET DICENTIUM : GLORIA IN ALTISSIMIS DEO, ET IN TERRA PAX HOMINIBUS BONÆ VOLUNTATIS. — Christum natum omnes angeli adorarunt, XVI, 58, 2. Deumque ob ejus nativitatem laudarunt, 65, 1. Diversimode hæc verba Angelorum exponuntur, *ibid.* et seqq. Deum abunde et sufficienter laudare non possumus, X, 421, 1. Quo plus cognoscitur, eo plura cognoscenda exhibet, *ibid.* Virtus est fundamentum pacis, *Job*, 14, 1; 480, 2. Pax bonorum omnium complementum, 143, 2. Pax Dei inconcussa, 664, 2. Pax bello paranda est, VII, 138, 2. Christus in mundum veniens quomodo omnia bella sustulerit, XI, 123, 2; 124, 1. Quomodo parvulus agnus leonem prostraverit, 205, 2 et seq. Ipse celerrimus prædator fuit, 226, 1. Ejus prædæ quinque, 213, 1, 2. Mundi fortitudinem, sapientiam et gloriam domuit patiendo, non feriendo, 214, 2. Nobis natus et datus, 231, 2. Quomodo sub eo habitarit lupus cum agno, 261, 1, 2. Quomodo regnum suum tum in orbem induxerit, 522, 2 et seq. Est germen Judææ, 146, 1, 2. Ejus generatio rori comparatur, 551, 2 et seqq.

II. SACRUM AURORÆ.
(*Luc*, II, 15-20).

PASTORES LOQUEBANTUR AD INVICEM : TRANSEAMUS USQUE BETHLEHEM, ET VIDEAMUS HOC VERBUM, QUOD FACTUM EST, QUOD DOMINUS OSTENDIT NOBIS. — Angeli verbis excitati sunt pastores ut Christum adirent, colerent, amarent, adorarent, XVI, 66, 2. Alacriter nobis, ad imitationem horum pastorum, ad Deum currendum est, VII, 486, 1, 2. Divinæ consolationes exstimulant, ut in via Dei currat festinanter, 486, 2 et seq.

ET VENERUNT FESTINANTES; ET INVENERUNT MARIAM ET JOSEPH, ET INFANTEM POSITUM IN PRÆSEPIO. — Cum desidia Christus non est quærendus, XXI, 67, 1. Vigilantia in servitio Dei necessaria, *Job*, 197, 2; 687, 1. Vestigia Dei sequenda, 489, 1. Affectus sunt animi pedes, 313, 2; 490, 1. Vocationi divinæ respondendum, 327, 1. Lumbi mentis accingendi, 707, 2. Mane ad Deum currendum, 207, 1, 2.

VIDENTES AUTEM COGNOVERUNT DE VERBO QUOD DICTUM ERAT ILLIS DE PUERO HOC. ET OMNES QUI AUDIERANT, MIRATI SUNT, ET DE EIS QUÆ DICTA ERANT A PASTORIBUS AD IPSOS. — Aspectus Dei animam illuminat, *Job*, 679, 1. Opera Dei consideranda, 296, 2. Meditatio illuminat et accendit, 274, 2. Virtus admirationem parit, 26, 2. Animum erigit, 481, 1. Conversatio interior cum Deo sit, 566, 1. Oratio mentem irrigat, 578, 2. Eruditio Dei qualis, 673, 2; 680, 1. Testes Dei quales, 257, 1, 2. Gratitudinis nota quæ, 47, 1, 2. Quæ causa omnium admirationis, XVI, 67, 1.

MARIA AUTEM CONSERVABAT OMNIA VERBA HÆC CONFERENS IN CORDE SUO — Vide hic in Virgine rarum exemplum virgineæ taciturnitatis ac modestiæ item cœlestis prudentiæ, ac firmissimæ fidei et spei, admirantis præsentia et futura præstolantis, XVI, 67, 1, 2.

ET REVERSI SUNT PASTORES, GLORIFICANTES ET LAUDANTES DEUM, etc. — Hinc patet pastores in fide et Evangelio Christi fuisse constantes, XVI, 67, 2.

III. SACRUM DIEI.
(*Joann.*, I, 1-14).

IN PRINCIPIO ERAT VERBUM. — Cur a Verbi divinitate Joannes incipiat, XVI, 294, 2; 295, 1. In quo principio Verbum divinum esset, 295, 1, 2. Principium triplex, *ibid.* Cur æternitati hic detur principium, *ibid.*, 2. *Erat* quater repetitum, cur, *ibid.* Λόγος, latine *Verbum* quid, 296, 2. Verbum Dei duplex, 297, 1.

Deus occultus et ineffabilis, *Job*, 704, 1. Auctor temporis, ante tempus, 496, 1. Incomprehensus, 268, 1; 688, 2; 689, 1; 691, 1.

ET VERBUM ERAT APUD DEUM. — Sapientia increata est, ab æterno apud Deum fuit, V, 220, 1, 2 et seqq.; IX, 49, 1, 2 et seq. Deus Filius est quasi vapor

Patris, VIII, 450, 2. Ejus nobilitas ex eo quod a Deo Patre sit genitus, 467, 1. Quomodo Christus creatus dicatur, V, 222, 1, 2. *Apud* tria hic significat, XVI, 207, 2.

ET DEUS ERAT VERBUM. — Christi divinitas asseritur, XII, 183, 2; 184, 1; XVI, 298, 1, 2. Quæ sit in Christo idiomatum communicatio, 445, 2. Filii Dei divinitas multis probatur, XIX, 352, 1 et seq. Filius Dei qua Verbum, est imago Patris, XVIII, 439, 1. Est ipsi proprium esse imaginem, *ibid.* De æterna Filii generatione, XIX, 356, 1. Filius Dei quare vocetur a S. Paulo sermo, XIX, 388, 1. Divinitas in Christo fuit ante ejus existentiam, XXI, 133, 1. Deitas ejus est sol, et humanitas lunæ comparatur, 236, 2.

HOC ERAT IN PRINCIPIO APUD DEUM. — Tres hujus repetitionis causæ, XVI, 299, 2. Filius Dei semper gignitur et genitus est, V, 231, 2.

OMNIA PER IPSUM FACTA SUNT. — Quid *per* hic significet, XVI, 299, 1, 2. Cur S. Joannes potius dicit *per Verbum* omnia esse facta, quam *a Verbo?* Christus est princeps operum Dei, item omnium supernaturalium, omnisque virtutis, V 224, 1, 2 et seqq. Omnia Deus creavit simul, IX, 499, 1, 2 et seqq. Antitheta rerum ipsum universum ornant, X, 177, 1. Deus omnia verbo creavit et conservat, 374, 1, 2. Ejus opera quam præstantia sint, *ibid.*, 2 et seqq.

ET SINE IPSO FACTUM EST NIHIL QUOD FACTUM EST. — Nihil quid, XVI, 299, 2. Triplex lectio, 300, 1.

IN IPSO VITA ERAT, ET VITA ERAT LUX HOMINUM. In Verbo est vita et quotuplex, 302, 2 et seq. Vita hæc lucernæ comparata, *Job*, 453, 2. Vita spiritualis qualis, 253, 2; 254, 1. Lux et lumen qui differant, 499, 2; 715, 1. A Deo dispensatur amica bonis, 173, 2; 694, 1; 715, 1. Symbolum virtutis, 83, 2; 721, 2. Lumen animæ quale, 499, 2. Naturæ discernit bona et mala, 672, 2, Verbum Dei est animæ alimentum, 203, 1.

ET LUX IN TENEBRIS LUCET, ET TENEBRÆ EAM NON COMPREHENDERUNT. — Christus simul lux formalis qua Deus, et lux causalis qua homo, XVI, 301, 2. Cur Christus homo vocetur lux, *ibid.* Cur præsertim venit Christus illuminator, *ibid.* Fides et gratia comparantur luci, peccata vero tenebris, 302, 1. Quomodo tenebræ lucem non comprehenderint, *ibid.*

FUIT HOMO MISSUS A DEO CUI NOMEN ERAT JOANNES. HIC VENIT IN TESTIMONIUM, UT TESTIMONIUM PERHIBERET DE LUMINE. — Quomodo de lumine quod per se patet, testimonium perhibuerit Joannes, XVI, 302, 2.

NON ERAT ILLE LUX, ETC. ERAT LUX VERA QUÆ ILLUMINAT OMNEM HOMINEM VENIENTEM IN HUNC MUNDUM. — Christus lux vera propter quatuor rationes, XVI, 303, 1, 2. Veritatis etymon et Verbi, *ibid.*, 2. Christus illuminat omnes, 303, 2 et seq. Christus est oriens et sol, VIII, 381, 1. Est lux, qui a Patre procedit sicut splendor et radius a sole, VIII, 452, 1. Est speculum sine macula majestatis Dei, 454, 1. Christus Dominus primo suo in mundum adventu fuit Sol justitiæ ob quinque analogias, XIV, 606, 2. Ejus in quantum est sol, elogia *ibid.*; 607, 1. Ipse rutilantissimus sol est, Adam nonnisi luna, 608, 2. Oriens ex Virgine est velut germen oriens, 388, 2. Item ut sol post tenebras exoriens, et stellæ in tenebris lucentes, 389, 1. Hinc et per candelabrum et lucernas repræsentatur, 399, 2. Ipse centrum, principium, finis, nodus, vinculum, vita, salus, felicitas orbis universi, 334, 2. Christus per quem lux et veritas facta est, adumbratus per Pontificem pontificalibus, in quibus erat Urim et Tummim indutum, IV, 219, 2. Quibus modis Christus animam illuminet, IX, 60, 2.

IN MUNDO ERAT, ET MUNDUS PER IPSUM FACTUS EST, ET MUNDUS EUM NON COGNOVIT. — Quomodo Verbum in mundo sit, XVI, 304, 1, 2. Orbis terrarum est currus Dei, XII, 500, 1. Item ejus domus et fanum sanctissimum, 442, 2. S. Joannes duplici sensu vocem mundum intelligit: *primo*, pro toto universo et omnibus quæ in eo sunt; *secundo*, pro mundi incolis, puta hominibus mundo deditis, XVI, 304, 2. An ex mundi opificio naturaliter possit cognosci non solum Deus unus in essentia, sed etiam trinus in personis, et Verbum, quam Verbum, *ibid.* Peccatores cæci, *Job*, 139, 2; 295, 4; 387, 1; 556, 2; 719, 1. Sibimetipsi graves, 199, 2; 200, 1; 201, 1; 203, 1. Ignorantia affectata pessima, 664, 1. Voluntas hominis inconstans, 404, 1. Ingratitudo fontem gratiæ siccat, 210, 2; 474, 2. Reprobatio culpam sequitur, 287, 2.

IN PROPRIA VENIT, ET SUI EUM NON RECEPERUNT. — Quid per *propria* et *sui* hic intelligendum, XVI, 304, 2.

QUOTQUOT AUTEM RECEPERUNT EUM, DEDIT EIS POTESTATEM FILIOS DEI FIERI, HIS QUI CREDUNT IN NOMINE EJUS. — Vox *potestatem* hic significat tum dignitatem filiationis divinæ, tum libertatem arbitrii nostri, ad eam libere per fidem capessendam, XVI, 305, 1, 2. Filiatio Dei in quo consistat, et quanta secum bona trahat, XIII, 296, 2; 297, 1, 2. Generatio nostra e Deo voluntaria est, XX, 69, 2. Christiani sunt Deo filius masculus, XXI, 243, 2.

QUI NON EX SANGUINIBUS, NEQUE EX VOLUNTATE CARNIS, NEQUE EX VOLUNTATE VIRI, SED EX DEO NATI SUNT. — Generationis divinæ, et generationis humanæ antithesis, XVI, 305, 2 et seq. Voluntas carnis quid, 306, 1. Cor purum Dei tabernaculum, *Job*, 566, 1. Castitas hominem sanctum reddit, 607, 2. Sancti a cœlo suspensi vivunt, 161, 1; 195, 1; 231, 1. Sunt in hac vita peregrini, 332, 2. Cum Deo ambulant, 653, 1.

ET VERBUM CARO FACTUM EST, ET HABITAVIT IN NOBIS. — Qua ratione Verbum caro factum, XVI, 308, 1, 2. Christus omnia humanæ naturæ assumpsit, excepto peccato, et naturæ defectibus, XIX, 376, 2. Christi erga homines amor, 336, 1 et seq. Secundum originem temporalem ortus est Christus

ex tribu Juda, 417, 1. Secundum hunc ortum quomodo vocetur radix et ramus David, XVIII, 238, 1; XXI, 123, 2. Apollinaris, Marcionis, Ebionis et Valentini hæreses de Christi incarnatione et ortu rejiciuntur, XVI, 306, 1, 2; XVIII, 39, 2. Rejicitur Arianorum objectio, XVIII, 198, 2; XIX, 23, 1; 75, 2. Attributa divinitatis et humanitatis quomodo Christo conveniant, XVIII, 40, 2. De mysterii incarnationis dimensionibus, 617, 1. Contra Simonem Magum docetur Christum esse creatorem omnium, et hominum redemptorem, non vero angelos, XIX, 75, 2 et seqq. Christus a Patre fuit missus in carnem, ut lugentes in Sion consolaretur, IV, 230, 1. Incarnatio Verbi fuit divinæ potentiæ et fortitudinis opus maximum, 347, 2. Christus incarnatus est sigillum Dei Patris quadrupliciter, XIV, 351, 1. *Iris* Verbum incarnatum septem de causis significat, I, 158, 1. Incarnatio Verbi allegorice per scalam Jacob significatur, 286, 2. Quomodo Christus incarnatus sit desiderium collium æternorum, 411, 1. Quintupliciter vocatur Deus, 486, 2. Christus instar monocerotis captus est solo sinu Virginis, II, 325, 2. Humanitas Christi quam sit splendida, XXI, 32, 2. Leo vocatur Christus ob octo analogias, 122, 2. Est idem natus, Agnus Dei, 124, 1. Ejus cornua septem quæ sint, 125, 2. Ut Deus et homo sapphiro comparatur, 386, 1.

ET VIDIMUS GLORIAM EJUS, GLORIAM QUASI UNIGENITI A PATRE, PLENUM GRATIÆ ET VERITATIS. — Quæ gloria Christi incarnati fuerit, XVI, 308, 1, 2. Quomodo gratiæ et spiritus plenitudo in Christo fuerit, 309, 2 et seq.; 351, 1. Gratiam tamen infinitam non habuit, 351, 1. Nos ab illa plenitudine gratiæ multum distare per arcam significatum, III, 18, 2. Christus est Sanctus sanctorum et Justus, XI, 118, 2. Gratia quia ipse plenus est, hinc sua nos gratia et virtute obsignat, ut sigillum ceram, XIV, 351, 2 (*Vide* GRATIA, JESU CHRISTI INCARNATIO).

IN FESTO S. STEPHANI

(*Matth.*, XXII, 34-39).

ECCE EGO MITTO AD VOS PROPHETAS, ET SAPIENTES ET SCRIBAS, ET EX ILLIS OCCIDETIS ET CRUCIFIGETIS, ET EX EIS FLAGELLABITIS IN SYNAGOGIS VESTRIS, etc. — Qui sint isti prophetæ et sapientes quos Christus missurum se dicit, XV 496, 1. Justi probantur ut aurum, *Job*, 488, 2. Ab impiis ridentur, 589, 1, 2. Zelo Dei tabescunt, 601, 1. Afflictiones viro forti gloriosæ, 54, 1; 185, 2, 718, 2 (*Vide* AFFLICTIO).

UT VENIAT SUPER VOS OMNIS SANGUIS JUSTUS QUI EFFUSUS EST SUPER TERRAM A SANGUINE ABEL JUSTI. — Cain symbolicus Judæorum pater, XV, 496, 2. Abel a fratre interfectus, fuit typus Christi a Judæis inique necati, *ibid.* Fuit typus Judæorum, Abel Christianorum, *ibid.* Sanguis innocens effusus terram polluit, qui simul et terra expiantur, dum vindicta de homicidis sumitur, XIII, 529, 1, 2.

USQUE AD SANGUINEM ZACHARIÆ FILII BARACHIÆ, QUEM OCCIDISTIS INTER TEMPLUM ET ALTARE. — Quis hic Zacharias sit, XV, 497, 1 et seq. (*Vide* ZACHARIAS).

JERUSALEM, QUÆ OCCIDIS PROPHETAS, ET LAPIDAS EOS QUI AD TE MISSI SUNT, QUOTIES VOLUI CONGREGARE FILIOS TUOS, QUEMADMODUM GALLINA CONGREGAT PULLOS SUOS SUB ALAS, ET NOLUISTI! — Quam vehemens Christi compassionis, doloris et deplorationis affectus, XV, 497, 2. Gallinæ proprietates Christo adaptantur, 498, 1 et seqq. Gallinæ in pullos amor sollicitus, *ibid.* Infirmatur pro pullis gallina, *ibid.* Sub alis pullos suos protegit, *ibid.* Per omnia se parvulis suis accommodat, 498, 2. Gallina cum ramo rutæ securitatis symbolum, *ibid.* Gallina fœcunditatis hieroglyphicum, *ibid.* Et vigilantiæ, *ibid.* Emblema gallinæ, *ibid.* Gallinæ ova salubria et medica, *ibid.* et seq. Gallina cum de se agitur, sibique soli metuit, fugit; si vero pullis metuat, eos vindicare ab injuria omni ope nititur, 499, 1. Deus sub umbra alarum suarum protegit, sicut gallina pullos, VIII, 368, 2. Christus hujus animalculi exemplo Ecclesiam et animam sanctam semper protegit, VII, 554, 1, 2. Ad alas divinæ protectionis confugiendum, III, 241, 1; 656, 1, 2; *Psalm.* I, 116, 1, 2 et seqq. Deus peccatores diu expectat, XX, 339, 2.

ECCE RELINQUETUR DOMUS VESTRA DESERTA. — Hujus prophetiæ quod sit objectum, XV, 499, 1. Jerusalem excidium quæ signa præcesserint, 503, 1, 2 (*Vide notata Dominica* XXIV *post Pentecosten*). Obduratio quid, *Job*, 1*7, 2; 778, 2. Peccatores belluis comparati, 3, 1; 159, 1; 228, 2. Excæcantur, 79, 2; 381, 1; 500, 2; 501, 2. Non ferunt monita justorum, 188, 2; 202, 2. Impii subito succidentur, 118, 1; 119, 1; 541, 2. Judæorum messem comedunt christiani, 128, 2.

Quod elogium S. Stephani (*Vide* S. STEPHANUS)

IN FESTO S. JOANNIS EVANGELISTÆ

(*Joan.*, XXI, 19-24).

DICIT EI (Petro Jesus): SEQUERE ME. — Hic facto Christus significat Petro idipsum quod verbo dixerat, XVI, 649, 1. Quotupliciter Christus a Petro sequendus, *ibid.* Vestigia Dei sequenda, *Job*, 489, 1. Cum Deo ambulandum, 653, 1. Affectus sunt animi pedes, 313, 2; 490, 1.

CONVERSUS PETRUS VIDIT ILLUM DISCIPULUM QUEM DILIGEBAT JESUS, SEQUENTEM. — S. Joannis elogium et dignitas: est aquila, XVI, 287, 1, 2. Cur aquilæ comparetur, XXI, 3, 2. Varia ejus elogia, 4, 1. Smaragdo adumbratur, 388, 2. An fuerit sponsus in Cana Galilææ, XVI, 327, 1. Ejus dotes et prærogativæ, XX, 496, 2 et seqq. Astitit Christo sub cruce, 500, 2. Ei Deipara Virgo sub cruce a filio fuit commendata ut mater, et Joannes

vicissim ei datus in filium, XVI, 616, 2. Fuit veluti beatæ Virginis filius, XX, 501, 2. Fuit ejus custos, IV, 347, 2. Amicitia vera unde noscatur, *Job*, 71, 1. Amicus alter ego 150, 2; 151, 1. Simplices Deo grati, 5, 2; 6, 1; 215, 1. Castitas virtus regia, 291, 1. 607, 2. Facit hæredes Dei, 606, 4. Quietem animæ affert, 87, 2. Cor est hominis principale, 566, 1. Symbolum vitæ deiformis, 279, 2; 367, 1. Cordis puritas Deum videt, 272, 2; 340, 1.

QUI ET RECUBUIT IN CŒNA SUPER PECTUS EJUS, ET DIXIT : DOMINE, QUIS EST QUI TRADET TE ? — S. Joannes Evangelista in sinu Christi recubuit, cur, XVI, 530, 2 et seq. Quomodo S. Joannes in ultima cœna Christi in ejus pectore quasi in sinu recubuerit, patet ex accubitus forma, qua olim convivæ mensæ accumbebant, IV, 362, 1. Cur in sinu Christi recubuerit, XX, 500, 2. In sinu Christi recubuit, quod signum summi erat amoris et dilectionis, VII, 565, 2.

HUNC ERGO CUM VIDISSET PETRUS, DIXIT JESU : DOMINE, HIC AUTEM QUID ? — Curiositas in quærendo et interrogando semper vitanda est, IX, 128, 1, 2 et seqq. Curiosa S. Petri petitio occasionem dat agendi de curiositate; ejus quæ sint damna, XVII, 323, 1; XX, 368, 1. Linguam continere difficile est, *Job*, 48, 1, 2; 49, 1; 100, 2. Loquax similis parturienti, 639, 1. Silentium necessarium proficere volenti, 651, 2. Est animæ custodia, 261, 2. Opportunitas ubique servanda, 144, 2. Cogitationes hominum timidæ, 138, 1; 495, 1. Consilia Dei arcana, 495, 1; 498, 2.

DICIT EI JESUS : SIC EUM VOLO MANERE DONEC VENIAM, QUID AD TE ? TU ME SEQUERE. — *Sic eum volo manere* quid significet, XVI, 651, 2.

EXIIT ERGO SERMO ISTE INTER FRATRES, QUIA DISCIPULUS ILLE NON MORITUR. ET NON DIXIT EI JESUS : NON MORITUR; SED : SIC EUM VOLO MANERE DONEC VENIAM, QUID AD TE ? — Rumor inter discipulos de Joanne non morituro, XVI, 652, 2. Est revera mortuus, quando, et quomodo, 650, 2; XX, 561, 1; XXI, 6, 2. S. Joannes fuit proprie martyr, XXI, 3, 1. An ipse in fine mundi prædicaturus Gentibus, 219, 1. S. Joannes vitam contemplativam, S. Petrus activam refert, XVI, 652, 1. Virginitatis immortalitas, *ibid.* et 2. Vita longa virtutis præmium, *Job*, 152, 1. Joannis apostoli invocatio ad virginitatis conservationem conducit, VIII, 142, 2 (*Vide* S. JOANNES).

IN FESTO SS. INNOCENTIUM
(*Matth.*, II, 13-18).

ECCE ANGELUS DOMINI APPARUIT IN SOMNIS JOSEPH. Quomodo vera somnia a falsis dignoscantur, XX, 777, 1. Somnia in somno oblata sunt deliria et vanitas, VII, 197, 2 et seq.; X, 777, 2. Somnia quia inania et vana, ideo non sunt timenda, VII, 205, 1; 206, 1. Hoc quidem Josephi somnium fuit a Deo. sed immunda a dæmone proficiscuntur, 198, 1, 2. Signum perfectæ virtutis est de ea somniare, VIII, 98, 2 et seq. Et nullis fœdis imaginibus aut somniis ludificari, sed sancta somniare, *ibid.* Somnia divina qualia, *Job*, 646, 1. Visiones in somnis accidere solent, 111, 1. Deus novit omnia, 285, 1; 301, 2; 463, 1. Occulta revelat, 294, 1. Dei vox in quiete innotescit, 646, 1.

Angeli sunt milites Dei, *Job*, 514, 2. Tutores hominum, 21, 2; 22, 1; 121, 2; 642, 2. Angelorum apparitiones quales, 111, 2.

Fuit Joseph patriarcha speculum castitatis, VIII, 509, 1. Ejus elogium et protectio Deo, *ibid.*, 2 et seq. Quam fuerit sanctus, X, 242, 2.

DICENS : SURGE ET ACCIPE PUERUM, ET FUGE IN ÆGYPTUM. — Quam ob causam Christum recens natum in Ægyptum fugere oportuerit, XV, 83, 1. Deum curatorem filio relinquat pater, uti hic Deo patri parvulus Jesus curæ fuit, VI, 53, 2. Fuga mali primus ad virtutem gradus, *Job*, 9, 1. Exemplo Josephi discamus oportet quantum parentes in pueris educandis laborem subeant, VIII, 423, 1, 2.

ET ESTO IBI USQUE DUM DICAM TIBI. — Mutatur tribus de causis locus utiliter, id alioquin facere noxium est, VI, 336, 2 et seqq.

FUTURUM EST ENIM UT HERODES QUÆRAT PUERUM AD PERDENDUM EUM : — Id Angelus ex revelatione Dei sciebat, XV, 83, 1. Herodes quem Jesus fugit, cur vellet haberi Messias, et qua ratione populo id ostendere vellet, XIV, 341, 2. Christus puer et Herodem et Obodam regem Damasci regno et vita dejecit, XI, 206, 1, 2. Herodes metuens ne Christus regnum sibi eriperet, mortem ei parat, sed ipse regnum amisit, *ibid.* Deus consilia impiorum dissipat, *Job*, 138, 1. Malignos aversatur, 215, 2. Dei protectio qualis, 29, 2; 146, 1. Providentia reguntur omnia, 129, 1; 138, 2; 492, 2. Homines consilia Dei ignorant 495, 1; 498, 2.

QUI CONSURGENS, ACCEPIT PUERUM ET MATREM EJUS NOCTE, ET SECESSIT IN ÆGYPTUM. — Hic notanda et admiranda prompta Josephi obedientia, XV, 83, 2. Ecce ut prompte Joseph angelo monenti obediat, quia hoc proprie justorum est parere tum Deo vocanti, tum regi et superioribus mandantibus, VII, 289, 1. Perfecte obedientis idea, *ibid.* Peregrinationis incommoda, maxime S. Josephi apud Ægyptios, X, 82, 1, 2. Peregrinatio sapere docet, 199, 2; 302, 1. Omnis regio forti viro pro patria est, et natale solum non est magnopere curandum, XVI, 105, 1.

Jesus secum balsamum in Ægyptum traxit, XV, 83, 2. Fons Jesu in Ægypto quis sit et ubi fuerit, XIV, 541, 2. Christo autem Ægyptum primum intrante omnia simulacra Ægyptiorum, quæ varia habebant (maxime bestias et serpentes), ad terram collapsa sunt, VIII, 517, 1; XI, 316, 1; XII, 286, 1. Beata Maria puerum Jesum in Ægyptum deferens fuit velut nubes levis, 316, 1. Quomodo Ægyptus postea monasteriis abundarit, fueritque propterea imago cœli, XI, 316, 1, 2; 455, 1, 2

TUNC HERODES, VIDENS QUOD ILLUSUS ESSET A MAGIS, IRATUS EST VALDE, ET MITTENS OCCIDIT OMNES PUEROS QUI ERANT IN BETHLEHEM ET IN OMNIBUS FINIBUS EJUS, A BIMATU ET INFRA. — Horum cædes et matrum planctus excutiuntur, XII, 225, 1, 2. Plurimi alii infantes fuere martyres, 226, 2; 393, 2. Cur hos Herodes necari jusserit, XV, 85, 1. Quot cæsi fuerint pueri, 87, 2. Atque in his proprium filium, sic patres barbari filios suos necant VI, 27, 2. Hi pueri fuerunt velut agni paschales et flores martyrum, 85, 1. Sic pueros mente Christus martyrio donat, 89, 1. Pueri Deum confiteri possunt ore, morte, et ore et morte simul, 466, 2. Merces mortis Innocentium est palma martyrii, XII, 226, 1. Martyrium justificat quasi ex opere operato, 227, 1. Infantes plures martyres, *ibid.*, 2. Quare tempus bimatus et infra præcise sit designatum, 85, 1 et seqq. Quorsum Herodes hoc infanticidium ad biennium distulerit, 86, 1 (*Vide* INFANTES INNOCENTES). Ut hi teneri agnelli sunt, ita et Christus agnus est, XVI, 317, 2. Innocentes pueri opprimuntur a nocente Herode, VII, 206, 2. Qui tamen in posteris punitus fuit, quia Deo disponente plerumque fit ut impii cito moriantur, 267, 1. Et valde scelerati tollantur e vita, tempore non suo, *ibid.*, 2. Tyrannorum vis in morte cessat, *Job*, 89, 2. Hypocrita impius et iniquus, 532, 2; 587, 1. Sterilis, 351, 1; 413, 1. Malefici tenebras amant, 502, 2. Nequitia timida, 343, 2; 370, 1. Malignitatis ingenium quale, 28, 2; 358, 2. Impostores Deum non latent, 289, 2; 327, 2. Insidiatores suis retibus capiuntur, 139, 1. Mira Dei hic providentia, XV, 88, 1. Dei in Herodem vindicta, *ibid.*

TUNC ADIMPLETUM EST QUOD DICTUM EST PER JEREMIAM PROPHETAM, DICENTEM ; VOX IN RAMA AUDITA EST, PLORATUS ET ULULATUS MULTUS : RACHEL PLORANS FILIOS SUOS, ET NOLUIT CONSOLARI, QUIA NON SUNT. — Rama, urbs quæ, XII, 225, 2. Ploratus Rachel in Rama, quis, *ibid.*, 1, 2. Cur hæ matres vocentur Rachel, *ibid.*, 2 et seq. Cur propheta ait *in Rama*, non *in Bethlehem?* Lamentationes quales, *Job*, 81, 2. Doloris signa cum virtute consistunt, 41, 1; 96, 1. Lacrymarum genera varia, 364, 2; 365, 1. Ecclesiæ luctus qualis, 357, 2. Lugentium gestus varii, 72, 1.

Quia magna Herodis infanticidæ hoc in facto fuit crudelitas, agi poterit de crudelitate, quamque ea Deo et hominibus exosa sit, XIII, 529, 1, 2 (*Vide* HERODES).

DOMINICA INFRA OCTAVAM NATIVITATIS
(*Luc*, II, 33-39).

ERAT PATER EJUS ET MATER MIRANTES SUPER HIS QUÆ DICEBANTUR DE ILLO. — Cur Joseph hic pater dicatur Christi, XVI, 75, 1. Joseph et Maria quare in admirationem versi cum scirent Jesum fore Salvatorem mundi, *ibid.* et 2. Beata Virgo sæpe filii sui, Dei et hominis, pulchritudinem mirabatur, VII, 540, 1. Anima sancta per omnia Christi mysteria quæ per annum recoluntur, se meditando circumagit, VIII, 298, 2. Virtus admirationem parit, *Job*, 26, 2. Opera Dei magna, 135, 2; 225, 2. Sermones Dei in corde ponendi, 478, 1.

ET BENEDIXIT ILLIS SIMEON, ET DIXIT AD MARIAM MATREM EJUS : ECCE POSITUS EST HIC IN RUINAM, ET IN RESURRECTIONEM MULTORUM IN ISRAEL; ET IN SIGNUM CUI CONTRADICETUR. — Cur ad Mariam potius quam ad Joseph loquatur Simeon, XVI, 75, 2. Quibus Isaiæ verbis alludat, *ibid.* Cur Deus permiserit Filium suum in ruinam multorum esse, 76, 1. Hæc verba tropologice et anagogice explicantur, *ibid.* Quodnam sit hoc *signum cui contradicetur*, ibid. et 2. Christus in signum expositus, *Job*, 360, 1.

Judæorum rejectio a justitia et salute docetur, XVIII, 155, 1 et seqq. Neque tamen Deus injustus fuit hunc casum Judæorum permittendo, 164, 2. Directa et propria causa hujus rejectionis fuit, quod Judæi noluerint in Christum credere, 173, 2 175, 2 et multis seqq.

ET TUAM IPSIUS ANIMAM PERTRANSIBIT GLADIUS, UT REVELENTUR EX MULTIS CORDIBUS COGITATIONES. — Gladius beatæ Virginis quis, variæ sententiæ, XVI, 77, 1, 2. Mensura doloris in Virgine, *ibid.*, 2 et seq. Beata Virgo martyr, cur, 78, 1. Quisnam hic gladius moraliter, 79, 2. Verus vates senex hic Simeon fuit : anima namque Virginis acutissimo doloris gladio fuit transfixa, et ipsa multoties martyr, quo sensu, VII, 529, 2; VIII, 187, 1; 226, 1, 2. Tot ipsa dolores et tot ictus gladii sensit per compassionem, quot in filio vulnera et plagas prævidebat et videbat, VII, 551, 2. Etiam eo mortuo, semper ejus passionis tragœdiam animo recolebat, VIII, 187, 1 (*Vide* S. MARIA).

UT REVELENTUR EX MULTIS CORDIBUS COGITATIONES. — Variæ hujus sententiæ obscuræ interpretationes, 78, 2; 79, 1.

ET ERAT ANNA PROPHETISSA, FILIA PHANUEL, DE TRIBU ASER......... ET HÆC VIDUA USQUE AD ANNOS OCTOGINTA QUATUOR. QUÆ NON DISCEDEBAT DE TEMPLO, JEJUNIIS ET OBSECRATIONIBUS SERVIENS DIE AC NOCTE. — Quo sensu Anna fuerit prophetissa, XVI, 79, 2. Quid significent hæc verba : *Vixerat cum viro suo annis septem a virginitate sua*, 80, 1. An in templo habitaret, *ibid.* Erant similes huic Annæ multæ mulieres excubantes circa tabernaculum, idque a tempore Moysis, I, 755, 2. Viduæ cur Deo sint curæ, V, 468, 1, 2. Viduarum preces audit Deus, X, 224, 1. Multa de viduis habentur, XIX, 235, 2 et seqq. Quales olim viduæ ecclesiasticæ, 236, 1. Proborum viduarum exemplar S. Monica, 237, 1. Septem dotes probarum viduarum, *ibid.*, 2. Viduarum monita præclara et dotes, IV, 332, 1, 2.

Pietatis cura præcipua, *Job*, 18, 1. Sanctitatis et lucis consensio, 15, 2. Spiritus cura maxima, 55, 1; 253, 2. Nox revelationibus apta, 110, 2.

Affectus pius est medulla orationis, 271, 2. Desideria pia sunt signum gratiæ, 592, 2. Contemplatio actioni jungenda, 184, 2. Matutinum orationi aptissimum, 17, 2; 205, 1, 2. Orationis fructus est conjunctio cum Deo, 649, 2. Cor Deo sacrandum, 279, 2. Pii sunt terra desiderabilis, 593, 1. Expectatio est substantia justorum, 103, 1; 410, 1. Fiducia sanctorum propria, 134, 2. Innocentia sibi et aliis prodest, 483, 1. Fama bona ingens bonum, 395, 2.

ET HÆC IPSA HORA SUPERVENIENS, CONFITEBATUR DOMINO, ET LOQUEBATUR DE ILLO OMNIBUS QUI EXPECTABANT REDEMPTIONEM ISRAEL. — Christus natus tribus tripliciter apparet, XVI, 80, 2.

IN FESTO CIRCUMCISIONIS
(*Luc.*, II, 21).

POSTQUAM CONSUMMATI SUNT DIES OCTO UT CIRCUMCIDERETUR PUER. — Christus circumcisus est novem de causis, XVI, 68, 1 et seqq. De institutione, causis et significatione circumcisionis, I, 214, 2; XVIII, 83, 1. Circumcisio quadruplex erat signum, XVIII, 64, 2. Cur eam Deus in alia parte corporis non instituerit, 1, 2. Circumcisio etiam apud Gentiles in usu et in honore fuit, XII, 86, 2; XVIII, 604, 1.

De circumcisione spirituali, XVIII, 65, 2. Circumcisio cordis quomodo fiat, XII, 45, 2. Mens a vitiis circumcidenda, III, 27, 2. In Religione est scientia circumcisionis, 652, 2.

VOCATUM EST NOMEN EJUS JESUS, QUOD VOCATUM EST AB ANGELO PRIUSQUAM IN UTERO CONCIPERETUR. — Nomina olim ab eventu vel præsenti vel futuro accipiebantur, XIII, 294, 2. Deus dans alicui nomen, dat simul rem nomine significatam, III, 149, 2. Etymologia nominis Jesu, XIX, 28, 2. Quantopere sit venerandum, *ibid.* Varia Hebræi nomina dabant Deo, at nullum tam dignum atque est Jesus, XV, 68, 1, 2. Jesu nomen magnum, III, 329, 1. Jesus idem sonat quod Emmanuel, id est nobiscum Deus, XV, 68, 1, 2. Jesu nomina sunt Admirabilis et Consiliarius, XI, 233, 1, 2 et seq. 236, 1. Item Princeps pacis, *ibid.*, 2. Nomen Christi est velut oleum effusum, VII, 480, 1; XIX 29, 1. Quodnam sit hoc nomen; VII, 480, 1. Nomen Jesus est proprium Christi nomen, 481, 1. Hujus nominis efficacia, *ibid.*, 2. Hoc cætera Dei nomina includit : id frequenter in ore habuere et S. Paulus apostolus et alii, 481, 2. Hoc nomen quoties Paulus in suis Epistolis repetat, XVIII, 592, 1. Hujus nominis significatio et effectus, VII, 482, 2; XIV, 265, 1. Nomen Christi habuit unguentum gratiæ et misericordiæ, VII, 480, 2. Id oleum effudit in circumcisione et passione, 481, 1. Jesu nomen quæ bona includat, XI, 374, 1, 2. Quam reverendum, amabile et suave fidelibus esse debeat, XIV, 265, 1; XVII, 128, 2. Quam sit dulce, IX, 653, 2 et seqq. Jesus est nobis murus et antemurale, XI, 374, 1. Nomen Jesu dæmonibus formidabile, III, 125, 1. Illud invocatum dæmones ex energumenis pellit, XVII, 352, 2 et seq. Eo nomine abutentes quomodo peccent, XIX, 29, 2. Ad Jesum piæ aspirationes, XIV, 337, 1, 2 (*Vide* JESU NOMEN).

PRIUSQUAM IN UTERO CONCIPERETUR. — Nomen Jesu prædictum a Prophetis et Sibyllis, XIX, 30, 2. Nomen Salvatoris notum erat, priusquam in utero nasceretur, VII, 233, 1, 2. Sex insignibus viris Deus ante ortum nomina indidit, I, 209, 1. Varii præferentes nomen Jesu, fuerunt typus Jesu Christi, XIV, 319, 1. Jesus tres illustres fuere, IX, 20, 2. Josue qui typus fuit Jesu elogium, X, 466, 1, 2 et seqq.

Nomina christiana pueris danda, non Gentilium, XIII, 593, 2 et seq. Nomina sceleratorum non sunt filiis imponenda, quia et Gentiles ea olim vitarunt, X, 354, 1. Nomen in Confirmatione vel in ingressu religionis cur mutari aliquando soleat, XIII, 295, 1.

IN VIGILIA EPIPHANIÆ
(*Matth.*, II, 19-23)

ECCE ANGELUS DOMINI APPARUIT IN SOMNIS JOSEPH IN ÆGYPTO, DICENS : SURGE, ET ACCIPE PUERUM ET MATREM EJUS, ET VADE IN TERRAM ISRAEL; DEFUNCTI SUNT ENIM QUI QUÆREBANT ANIMAM PUERI. — Christum ex Ægypto revocandum esse, prædixit jam ante Oseas propheta, XIII, 427, 1, 2. Quanto tempore Christus in Ægypto, XV, 89, 2.

AUDIENS AUTEM QUOD ARCHELAUS REGNARET IN JUDÆA PRO HERODE PATRE SUO, TIMUIT ILLO IRE, ET ADMONITUS IN SOMNIS, SECESSIT IN PARTES GALILÆÆ. — Archelai ad regnum accessio, regimen, gesta, relegatio, XV, 90, 1. Regnantibus impiis, justi se subducunt, VI, 389, 1, 2.

IN FESTO EPIPHANIÆ
(*Matth.*, II, 1-13).

ECCE MAGI AB ORIENTE VENERUNT HIEROSOLYMAM, DICENTES : UBI EST QUI NATUS EST REX JUDÆORUM? — Ex cujus prosapia hi Magi fuerint, (Vide *prophetiam Balaam*, ubi multa et insignia de stella, Christo ac Magis referuntur.) II, 332, 1. *Magi* vox quid sonet, et quales hi fuerint, XV, 70, 1 et seqq. (*Vide* JESUS CHRISTUS, cap. IV, art. IV, § 2). Eorum nomina, numerus, conversio, mors, 72, 2 et seq. Dicuntur hi fuisse fusci, uti et omnes Orientales et Meridionales, VII, 493, 1. Fuere enim Arabes, et proinde Arabum primitiæ : vice versa in fine mundi Judææ præsules Arabiam ad fidem convertent, VIII, 177, 2. Electi etiam inter Gentes, *Job*, 4, 2; 359, 2. Christo servierunt omnes reges et gentes terræ, IV, 310, 2. Christiani sunt Orientales, 13, 2. Ut hi suis ad proficiscendum in Judæam auctores fuere, sic sæpe alii reges subditos suos ad virtutis studium cohortati sunt, VII, 9, 2.

VIDIMUS ENIM STELLAM EJUS IN ORIENTE, ET VENIMUS ADORARE EUM. — Quomodo Magi, visa stella, ex ea cognoverunt natum esse Christum, XV, 74, 1. An in astris signata sit divina providentia, 74, 1, 2. Ex oraculo Balaam, Magi in stella Christum cognoverunt, 75, 1. Melius ex instinctu et revelatione Dei, 75, 2. An stella fuerit Spiritus sanctus, *ibid.* An angelus, *ibid.* An cometa, *ibid.* Stella hæc cæteras superabat productione, materia, loco, motu, tempore, duratione, magnitudine, varietate, fulgore, *ibid.* et seq. Allegorice Christus est stella, 76, 2. Anagogice stellæ doctores 77, 1. Aliqui putant stellam hæsisse in Oriente, *ibid.* Verius alii censent stellam Magos comitatam, *ibid.* et 2.

De creatione stellarum, earumque natura, magnitudine, etc., *vide* STELLA. Stellæ cur dicantur militia cœli, XI, 361, 2. Stellæ Deum laudant, *Job*, 710, 1. Quomodo eas Deus in numero educat, XI, 502, 1, 2. Eas ex nomine vocat tripliciter, *ibid.*, 2. Stellas cur veteres adorarent, XIV, 275, 1. Stellas colebant Gentiles quasi animatas, XII, 88, 1, 2. Non sunt signa futurarum actionum liberarum, 89, 1. Astrologia judiciaria exploditur, XII, 89, 1; XVII, 356, 1. Gentes idolorum cultui addictas prævenit Deus luminis et gratiæ suæ immissione, VIII, 276, 2. Quibus viis electos Deus in hac vita deducat, 511, 2. Item quomodo multorum sanctitas lumine cœlesti præsagita fuerit, et quomodo sancti similes stellis, I, 202, 1. Stella quæ Magos deduxit describitur, et alia prodigia nascente Christo facta, XIV, 332, 2 et seqq.

Cœli contemplatio ad Deum adducit, *Job*, 669, 2. Cognitio Dei ex creaturis qualis, 685, 1; 650, 2; 560, 1; 673, 2. Eruditio Dei qualis, 673, 2; 680, 2. Statim ut Magi stellæ conspectu exciti venerunt cum muneribus recens natum Deum adorare, sic et omnibus regibus religio Deique cultus cordi esse debet, ipsa namque politiæ est columen, VIII, 272, 1, 2. Proinde justitiæ eam jungat oportet, *ibid.*, 2. Magna hæc Magorum fides, cui consimilis est fides Abrahæ contra spem in spem credentis, XVIII, 79, 1. Magna etiam Magorum obedientia, magna etiam Abrahæ filium immolantis, 542, 2. Horum Magorum exemplo Dei vocationem sequamur, quam Abraham secutus, septem a Deo benedictiones accepit, 538, 2. In vocatione Dei caro et sanguis non sunt consulendi, 522, 2.

AUDIENS AUTEM HERODES REX, TURBATUS EST, ET OMNIS JEROSOLYMA CUM ILLO. — Hujus turbationis causa, XV, 70, 1. Herodis Ascalonitæ ambitio effera, *ibid.*, 2. Ejus typus est vulpes et ursa, cur, V, 534, 2 et seq. Tyranni semper pavent ut et peccatores, VI, 17, 1, 2; 360, 1, 2. Regnantes impii suam improbitatem propagare contendunt, 389, 1, 2. Regum status quam multis periculis obnoxius, II, 243, 2. Regnorum quanta sit vanitas, I, 562, 2. Semper sibi metuunt reges et principes, VIII, 397, 2. Reges qui sibi suoque apici formidant, multosque habent æmulos, omnia tuta timent, IV, 233, 1. Ac præsertim peccatores urgente mala furtorum, libidinum, aliorumque scelerum conscientia, 441, 2; 455, 1. Multitudinis quanta sit vis, etiam rerum minimarum, XXI, 407, 1.

ET CONVOCANS OMNES PRINCIPES SACERDOTUM ET SCRIBAS POPULI, SCISCITABATUR AB EIS UBI CHRISTUS NASCERETUR. AT ILLI DIXERUNT EI : IN BETHLEHEM JUDÆ. — Viri docti fuere amici consultores et magistri principum, VIII, 431, 2. Sapiens aliorum secreta explorat, VI, 49, 1. Mysteria Dei impervestigabilia non sunt temere scrutanda, 183, 2. Consultamus de iis quæ libera sunt, IX, 448, 2. Pontifices et Scribæ Judæorum agnoscere et scire Messiam debuerunt, et tamen eum scire noluerunt, VII, 609, 2. Synagoga Judaica mater est Ecclesiæ, 612, 2.

TUNC HERODES, CLAM VOCATIS MAGIS, DILIGENTER DIDICIT AB EIS TEMPUS STELLÆ QUÆ APPARUIT EIS. — A secreto pendet felix rei executio IV, 305, 1; 334, 2. Gentiles magis cœlitus illustrati sunt, Herodes inter pios habitans minime; sapientia fugit malevolam animam, et eos qui sincere non procedunt, VIII, 279, 1. Sapientiam practicam scelesti non habent, etsi sæpe speculativam, *ibid.*

UT ET EGO VENIENS ADOREM EUM. — Blande loquendo mentitur Herodes et vulpinat, vulpes quippe sunt adulatores, VII, 593, 1. Uterque Herodes fuit vulpes, *ibid.*, 2. Mentitur : nihil enim minus cogitabat, cæterum reges dedecet fictio, VIII, 281, 1. Fraudulenter mentitur Herodes, amico ficto non credendum, exemplo Holofernis et Judith, et aliorum, IV, 340, 1, 2 et seqq.; VI, 321, 2. Porro dolosi sæpe cadunt in laqueos quos aliis pararunt malumque recidit in auctorem, uti contigit Amano et aliis, IV, 382, 1, 2; VI, 322, 2. Quæ sit ficta humilitas et ejus schema, IX, 539, 2.

QUI CUM AUDISSENT REGEM, ABIERUNT, ET ECCE STELLA QUAM VIDERANT IN ORIENTE, ANTECEDEBAT EOS, USQUE DUM VENIENS STARET SUPRA UBI ERAT PUER. — Hæc stella Magos comitata est per totam viam, XV, 77, 1 et seqq. Uti stella hæc prius visa, illis Jerusalem ingressis, se subduxit, et egressis rursum apparuit, sic Deus animæ amanti suam præsentiam et gratiam illuminantem subtrahit, ut ejus desiderium magis accendat, VII, 607, 1. Columna ignis Hebræos in deserto conducens fuit figura Spiritus sancti, 486, 1. Describitur, VIII, 511, 1; 621, 1. Sine duce viam inire, periculosum est, VII, 610, 2. Deus suorum dux est, VIII, 433, 2. Christus est et dicitur stella, X, 537, 1, 2.

ET INTRANTES DOMUM, INVENERUNT PUERUM CUM MARIA MATRE EJUS. — Quamnam domum intrasse dicuntur hic Magi, XV, 80, 1, 2. Quid cum ipsa matre Magi fuerit locuti, 80, 2. Cur Josephi hic nulla fit mentio, *ibid.*, 2.

ET PROCIDENTES ADORAVERUNT EUM. — Latria Christum adorarunt Magi, XV, 80, 2. Puritas accessum

ad Deum habet, *Job*, 17, 1. Laudis primitiæ Deo offerendæ, 711, 1.

ET APERTIS THESAURIS SUIS, OBTULERUNT EI MUNERA, AURUM, THUS ET MYRRHAM. — Dona horum Magorum symbolice et litteraliter exponuntur: cur hæc et non alia dona obtulerint, XV, 81, 1 et seqq. Exponuntur ea allegorice et tropologice, *ibid.*, 2 et seqq.

Aurum reges Persarum voluerunt sibi esse proprium, IV, 473, 1. Aurum pretiosissimum et splendidissimum repræsentat nobis Deum, ejusque dona augustissima, 365, 1. Charitas est aurum, XXI, 85, 1. Quia aurum mystice significat charitatem (*Vide* AMOR DEI). Aurum cur omnipotens dicatur, *Job*, 480, 1. Divitiæ non sunt malæ, sed earum cupiditas inordinata, 29, 2; 30, 2; 485, 2.

Quid sit thus ejusque vires.IX,647,1. Thus, usu omnium gentium, Deo adoletur, XII, 62, 1. Deo proprie thus adoletur, VIII, 56, 2; IX, 647, 1.

In oblatione thuris devotio mystice postest intelligi, item et oratio; quomodo devotio et recta intentio ad Deum in omni tempore dirigenda est, II, 24, 1. De thure Deo offerri solito, 16, 1. Est symbolum charitatis, orationis et bonæ famæ, 16, 2. Cur absit a sacrificio pro peccato, 29, 2. Oratio ob varias analogias est thymiama, X, 521, 1, 2; XXI. 130, 1. Est symbolum ferventis orationis, VII, 524, 2; VIII, 2, 2; 5, 1, 2; 56, 1.

Virtutes sunt thymiama, X, 521, 1, 2. Thus est sapientiæ symbolum, IX, 647, 1. Thus est aromatum omnium odoratissimum et mundissimum, hinc denotat virtutum externarum redolentiam, VIII, 71, 2. Occasione thuris *vide* de virtutum odore, I, 280, 2. Virtutes etiam habent odorem, XVIII, 429, 1. Quarum virtutum odore Deus delectetur, 650, 2.

Per myrrham denotatur passionum pravarum et concupiscentiarum mortificatio, quæ assumenda est ab iis qui ad Christum pervenire volunt, II, 30, 1; 109, 1; VII, 528, 2; VIII, 2, 2; 5, 2; 56, 1; IX, 645, 1; XII, 387, 1; XXI, 129, 1; 272, 1. Myrrha typus mortificationis, et hæc est species martyrii, XIII, 443, 1, 2. Myrrha describitur, ejus vis, VII, 526, 2; 528, 1. Ipsa symbolum est Christi, propter ejus dolores, odoris suavitatem, incorruptionem, virtutes, 527, 1. Quomodo myrrham collegerit et messuerit Christus, VIII, 90, 2 et seq. Mortificationis effectus, VII, 527, 1. Desiderium mortificationis est purpurea coma animæ, VIII, 186, 2. Per eam anima fit sponsa Christi, 17, 1. Mortificationi corporis Christianus quantopere vacare debeat, II, 109, 1. Altare holocausti cor per pœnitentiam mortificatum significat, I, 665, 2 et seq. Mortificatio et crux quædam est cithara,XXI,129,1; 272, 1. De mortificatione hujus vitæ, XIX, 103, 2. De mortificatione concupiscentiæ, XVIII, 565, 2; 569, 2. Quomodo mortificatio fiat quinque modis, 570, 1. De mortificatione corporis per opera pœnalia, 335, 1. Sancti quomodo carnem suam mortificarint, XIV 545, 2.

Tria hæc munera et nos Deo offerre oportet et quomodo, VII, 527, 1. Quomodo corpora nostra instar hostiæ Deo offerre debeamus, XVIII, 201, 1 et seqq. De victima spirituali, 202, 1. Quatuor conditiones victimarum corporalium, quæ spiritualibus victimis convenire debent, 201, 2.

ET RESPONSO ACCEPTO IN SOMNIS, NE REDIRENT AD HERODEM, PER ALIAM VIAM REVERSI SUNT IN REGIONEM SUAM. — Sapientia, maxime a Deo proveniens, plus potest quam omnis regum potentia, VII, 328, 1. Homo, ut hic Herodes, ad Dei sapientiam nullatenus pertingit, et sua consilia sequendo, in multis sæpe impingit et graviter errat, 112, 1. Dirigit Deus gressus nostros, VI, 75, 2 et seqq. Viæ Dei sunt Dei ordinationes, consilia, decreta, actiones et opera,IV,278, 1. Dolosi, quasi et Herodes cavendi, IX, 363, 1, 2. Jussio Dei quod esset aliunde inhonestum, honestat, XI, 824, 1. Tropologice, Herodes est diabolus, mundus et caro, via ad eum est voluptas et cupiditas; qui ergo ab eo ad Christum transeunt, per aliam viam crucis et mortificationis gradiantur, et in patriam suam, puta in paradisum cœlestem, revertantur oportet, XV, 82, 2.

Quia hi magi fuerunt primitiæ Gentium, agi poterit de Gentium vocatione ad fidem, de qua est prophetia, I, 162, 2; XVIII, 155, 1 et multis seqq., et 604-607. Magi fuere primitiæ Gentium convertendarum: Ecclesia a Gentibus collecta quomodo sit nigra simul et formosa, VII, 493, 2. Nigra fuit ob priorem idololatriam, sed jam ad Christum conversa, omni nigredine abluta, facta est formosissima, 497, 2. Hæc initio magnam sanctitatem spirabat, ita ut Judaica Ecclesia eam miraretur, VIII, 2, 1, 2 et seq. Hæc Gentium Ecclesia quatuor de causis mira est, 3, 1. Cur fumo aromatum similis esse perhibeatur, 4, 1. Est velut palmes Christo viti insertus, *ibid.*, 2. Judaica et Gentium Ecclesiæ coadunandæ prædicuntur, 60, 2 et seq. Cornelius centurio an primus ex Gentibus sit conversus, et ante eum nemo alius, XVII, 244, 1.

IN OCTAVA EPIPHANIÆ

(*Joann.*, I, 29-34).

Cum hodie præcipue recolatur memoria baptismi Christi, *vide* quæ ad ejus baptismum referuntur, JESUS CHRISTUS, cap. V, art. I.

DOMINICA I POST EPIPHANIAM, VEL INFRA OCTAVAM EPIPHANIÆ

(*Luc.*, II, 42-52).

ET IBANT PARENTES EJUS PER OMNES ANNOS IN JERUSALEM, IN DIE SOLEMNIS PASCHÆ. — De festis Judæorum, *vide* FESTUM. Ter in anno Judæi Jerusalem adibant, et quare, VII, 349, 2. Festa Ju-

dæorum jam abolita sunt, quæ rejicit Apostolus, non autem Christianorum, XVIII, 553, 1. In hac vita est pars festi, in cœlo festum, XIX, 91, 2.

ET CUM FACTUS ESSET (puer Jesus) ANNORUM DUODECIM, ASCENDENTIBUS ILLIS HIEROSOLYMAM SECUNDUM CONSUETUDINEM DIEI FESTI, CONSUMMATISQUE DIEBUS, CUM REDIRENT, REMANSIT PUER JESUS IN JERUSALEM, ET NON COGNOVERUNT PARENTES EJUS. — A puero virtuti et pietati studendum est, V, 105, 2; VIII, 464, 1. Qualiter pueri a parentibus educandi, et ab infantia instituendi, *vide* FILII, EDUCATIO, INSTITUTIO, PARENTES, PUER. Sancti illustres a pueris a Spiritu sancto directi fuere, IX, 73, 1, 2.

EXISTIMANTES AUTEM EUM ESSE IN COMITATU, VENERUNT ITER DIEI; ET REQUIREBANT EUM INTER COGNATOS ET NOTOS. — Ut hinc colligere est, viri a feminis in oratione, et actibus publicis separabantur, XIV, 513, 2. Viri ergo seorsum a mulieribusi ncedant, nec alter alterius negotiis sese immisceat, VI, 500, 1.

ET NON INVENIENTES REGRESSI SUNT IN JERUSALEM, REQUIRENTES EUM. Quid suo puero Jesu amisso metueret Deipara, XVI, 82, 1. Et alia huc spectantia, *ibid.* et seqq.

ET FACTUM EST, POST TRIDUUM INVENERUNT ILLUM IN TEMPLO SEDENTEM. — Deus incarnatus in templo quærendus, XVI, 82, 2. Quis cibum Christo amisso ministrarit, *ibid.* Templa sunt velut cella vinaria Dei, VII, 556, 2. In templo Christus invenitur, non in foro, 608, 2 et seq. Deus amissus quomodo quærendus, XVI, 83, 1, 2. Beata Virgo quæsitum anxie Christum cum gaudio invenit, VII, 615, 1.

SEDENTEM IN MEDIO DOCTORUM. — Ordo consessus olim in Ecclesia, XX, 102, 2. Senes habent doctrinam, et ab iis ea petenda est, IX, 205, 1, 2. Consilium item ab eisdem et sapientibus petendum, 274, 2 et seq. Senes valent experientia, IX, 673, 2. Juvenes senibus patienter auscultando deferant, X, 356, 1. Doctrina est vera nobilitas, XIII, 10, 2. Doctrina moralis veluti fons est, V, 141, 2 et seqq. Reddit hominem Deo et hominibus acceptum, 890, 1, 2. Facit tardum ad iram, VI, 11, 2 et seq. Lectio spiritualium librorum quam sit utilis, quia in illa docemur a Deo: post lectionem vero orandum, XVII, 205, 1. Christus solus est doctor sapientiæ, XII, 447, 1, 2 (*Vide* DOCTRINA, SAPIENTIA). Beata Virgo eruditis congregationibus et doctrinis interest, V, 208, 1, 2 et seq. Ad omnigenas virtutes et doctrinas promovet, *ibid.* Schola Dei qualis, *Job*, 647, 2. Deus scientiarum dominus, 285, 1; 405, 1. Multipliciter nos docet, 673, 2; 680, 1. Lex Dei ex ore sacerdotis suscipienda, 479, 1. In corde scribenda, 413, 1. Sicuti Christus hic a teneris incipit in templo etiam inter doctores versari, ita maximi sancti a puero cœperunt, XIX, 303, 2. Puerorum instructio per catechismum quam antiqua, XVIII, 675, 2 et seqq. Quinque catechismi capita proponenda, XIX, 399, 1.

AUDIENTEM ILLOS, ET INTERROGANTEM EOS. — Quare Christus doctores interrogaret, XVI, 82, 2. Sapienter interrogare tam docti est quam sapienter respondere, *ibid.* et seq. Non est respondendum ante interrogationem plene auditum, IX, 339, 1, 2 et seq. Auribus sapientia percipitur, V, 25, 2 et seq. Aures audiendi quales, *Job*, 109, 1. Audire et silere faciunt sapientem, XX, 73, 1; 89, 2. Hi quidem doctores cum auctoritate docentes, a puero Jesu attente audiebantur, sed plerumque verba sapientum et doctorum sunt contempti, et oblivione sepeliuntur, VII, 328, 1, 2. Exemplo Christi, qui notionalis Dei erat sapientia, omnes, etiam doctissimi, discere et audire alios debent, VIII, 395, 2. Philosophi multi fuere sapientiæ comparandæ studiosissimi, 415, 2. Conscius sui nihili et inscitiæ, libenter aliis auscultat, V, 383, 2 et seq. Veritas quomodo investiganda, *Job*, 177, 1; 532, 2. Silentium necessarium est discere volenti, 651, 2. Linguæ continentia difficilis, 100, 2. Verba statera ponderanda, 49, 1. Doctrina non temere effutienda, 523, 1; 581, 2; 623, 2. Sapientes sunt taciturni, 50, 1. Sapiendum ad sobrietatem, 519, 2. Sapientia in corde domicilium habet, 555, 1; 726, 2. Cor pertinet ad intellectum, 279, 2. Doctoris munus quale, 543, 1; 647, 1. Doctores exemplo doceant, 413, 2. Doceri ab imperito periculosum, 399, 1. Disputationes quomodo instituendæ, 178, 1. Contentiones vitandæ, 177, 1; 178, 1; 242, 2.

STUPEBANT AUTEM OMNES QUI EUM AUDIEBANT, SUPER PRUDENTIA ET RESPONSIS EJUS. — Silentium et auditus signum est prudentiæ, IX, 543, 2 et seq.; 547, 1, 2. Sapientia suos cultores admirabiles reddit, et eos loquentes nemo non miratur, VIII, 472, 2. Varii effectus doctrinæ, 471, 2; 472, 2.

ET VIDENTES ADMIRATI SUNT. ET DIXIT MATER EJUS AD ILLUM: FILI, QUID FECISTI NOBIS SIC? — An hæc verba sint objurgantis Christum, XVI, 83, 1. Suavis fuit hæc interrogatio, mira enim fuit beatæ Virginis in loquendo suavitas, decor fuit et gratia, VIII, 43, 2.

ECCE PATER TUUS ET EGO DOLENTES QUÆREBAMUS TE. — Etsi Joseph pater verus Christi non esset, ut talis tamen nominatur, quia solet Scriptura rem vocare talem, qualis exterius apparet, VII, 460, 2. Christus beatæ Virgini solus fuit et unicus filius, et ipsa ei mater simul et pater, ille proinde pascebatur inter lilia virginitatis hujus, et Josephi mariti ejus, 595, 2. Christus fuit unigenitus patris et matris, eisque dilectus, V, 107, 1, 2. Aliunde Joseph fuit vero sensu pater Christi, et in eum paternum jus habuit, XV, 571 et seqq. Quomodo Christus vere fuerit filius Josephi, XI, 214, 1. Josephi dignitas multiplici ratione probatur, 57, 2 et seqq. Cur ei beata Virgo desponsata et conjugata fuerit, 62, 1 et seqq. (*Vide* JOSEPH).

Beatæ Virginis in filium amor vere maternus erat, XII, 595, 2. Dolorem includit amor, et inducit languorem, et talis erat amor Deiparæ erga filium, VIII, 382, 1. Amor prolis quantus, *Job*, 740, 1. Parentes filios plus quam seipsos amant, X, 89, 1, 2. Parentes sunt filiis instar Dei creatoris, VI, 448, 1. Doloris signa cum virtute subsistunt, *Job*, 41, 2; 96, 1. Fragilitas humana merito timet, 163, 2. Insensibilitas non est virtus, 165, 1. Vexatio dat intellectum, 487, 2.

Parentes solliciti sint pro salute filiorum, IV, 270, 2; 300, 1.

Quomodo Jesus quærendus, XVI, 83, 1, 2. Septem de causis anima quærit Deum, et quomodo is quærendus sit, VII, 607, 1. Quomodo quæratur et inveniatur, *ibid.*, 2; 612, 1. Rerum temporalium oblivio Deum inveniri facit, 608, 1. In creaturis minime invenitur, 609, 2. Ubi quærendus sit, VIII, 140, 2.

Et ait ad illos : Quid est quod me quærebatis? Nesciebatis quia in his quæ Patris mei sunt, oportet me esse?—An Christus hic parentes reprehenderit, XVI, 83, 2. Theandricæ actiones quæ, 84, 1. Correptio Dei utilis, *Job*, 142, 2; 299, 2; 637, 2; 786, 2. Opportunitas in monitione servanda, 114, 2. Dei vocatio expectanda, et deinde sequenda, IV, 438, 2 et seq. In vocatione et gradu primo persistendum est, VI, 337, 2. Piæ occupationes et exercitia non sunt facile mutanda, *ibid.* Gloria Dei omnibus præferenda, *Job*, 92, 2. Spiritus aura potissima, 35, 1. Vigilantia in Dei servitio necessaria, 197, 2. Opera Dei consideranda, 296, 2.

Et ipsi non intellexerunt verbum quod locutus est ad eos. — An hæc verba tam ad Joseph quam ad beatam Virginem sint referenda, et quo sensu eos non intellexisse hoc verbum dici possit, XVI, 84, 1.

Et descendit cum eis, et venit Nazareth, et erat subditus illis.— Quatenus Christus parentibus subditus esset et non esset, XVI, 84, 2. Alioquin ab omni obedientia exemptus erat, *ibid.* Obedientiæ hinc præstantiam colligere est, 85, 1 et seqq. (*Vide* totum caput cui titulus Obedientia, et item *Filiorum officia erga parentes*). Subditus quoque patri Josepho fuit in juventute in arte fabrili, 85, 2. De Christi singulari obedientia, XIX, 455, 2. Post hunc annum duodecimum Christi nihil in Evangelio legitur usquedum prædicare cœpit, quare interea videtur una cum Josepho fabrilem artem exercuisse, qualis autem faber fuerit, docetur, XV, 335, 2.

Et mater ejus conservabat omnia verba hæc in corde suo. — Hinc elucet beatæ Virginis generositas, quod habuerit filium qui Dei esset sapientia, quique eam hic in templo patefacit, VIII, 468, 1. Beata Virgo sæpe secum tanta ruminabat, quæ in filio videbat et audiebat, VIII, 41, 2; XVI, 86, 1. Christi Verba, etiam minima, studiose audienda et ruminanda sunt, VII, 285, 2. Dei jugiter recordandum, IX, 291, 1, 2.

Et Jesus proficiebat sapientia, et ætate, et gratia apud Deum et homines.— An et quomodo Christus gratia et sapientia profecerit, quomodo utraque in eo caperet incrementa, XVI, 86, 2 et seqq. Triplex Christi scientia, 86, 2. Christi gratia dispar nostræ quadrupliciter, 87, 2. Christus erat ingeniosus, et sortitus animam bonam, VII, 477, 2. Christi quanta sit amabilitas, XX, 252, 1.

Exemplo Christi proficere semper in melius in sanctitate debet Christianus, IX, 109, 1; XX, 279, 2; XXI, 411, 2. Sancti semper proficiendo incipiunt, XX, 425, 1. Sancti sunt velut aurora, et a Deo magis magisque illustrantur, V, 116, 1, 2. Doctrina sensim est paranda, 385, 1, 2. Proficientes in virtute diei crescenti assimilantur, XX, 436, 2. Profectus hic in quo situs sit, 536, 2. Gratiam acceptam augendi quæ sit praxis, 583, 1. Quod sit signum profectus in virtute, IX, 656, 1 (*Vide* Doctrina, Gratia, Profectus, Sapientia).

DOMINICA II POST EPIPHANIAM

(*Joan.*, II, 1-2).

Nuptiæ factæ sunt in Cana Galilææ; et erat mater Jesu ibi. Vocatus est autem et Jesus, et discipuli ejus, ad nuptias.— Quando et quo mense hæ nuptiæ factæ sint et quis in ea fuerit sponsus, XVI, 327, 1. An S. Joannes, an Simon Chananæus, *ibid.* Cur ad illas nuptias ierit Christus, 328, 1. Quinque causæ referuntur, *ibid.* Quinam hi discipuli, qui vocati sint cum eo, XVI, 328, 1, 2. Ut Redemptor inter homines agens, a reliquis hominibus se ritu et habitu non segregavit, ita et cuilibet in cœtu multorum communis vita est sectanda, IX, 396, 2; X, 143, 1, 2.

Nuptiarum conciliator et vindex est Deus, XIV, 578, 2. Nuptiæ Estheris utpote fidelis cum Assuero infideli, an fuerint licitæ, IV, 369, 2. Nuptiæ catholici cum hæretica periculosæ, III, 198, 1. Nuptiæ sic peragantur, ut Deus non offendatur, IV, 300, 2. Pro omnibus quæ ad matrimonium spectant, *vide* Conjux, Matrimonium, Mulier, Nuptiæ, Uxor. Convivia bona quæ sint, *Job*, 14, 2; 15, 1. Peccato sunt obnoxia, 15, 2. Voluptati repugnare difficile est, 17, 1, 2. Conjuges imitentur conjugium beatæ Virginis et Josephi, inter quos summus viguit amor et concordia; erat quippe eorum familia imago SS. Trinitatis et cœlum terrenum, XV, 64, 1 et seqq.

Matrimonium Christi cum Ecclesia quod sit, XI, 642, 1. Nuptiæ Dei cum anima sancta, XIV, 577, 1. Anima Christi fit spiritualiter sponsa Christi, XVI, 327, 2. Spirituales nuptiæ Religiosi cum Deo, V, 148, 1. In quo illa aliis sponsis præstet, 477, 1. Sapientia cuilibet in sponsam assumenda est, idque ob pulchritudinem, VIII, 464, 1, 2.

Et deficiente vino, dicit mater Jesu ad eum : Vinum non habent.— Quam modeste vini defectum beata Virgo Christo indicarit, XVI, 328, 2. Ut hic Deipara e benignitate est sponsorum miserta, sic et ipsa erga nos est mire clemens et misericors, protegitque et recipit peccatores ac justos afflictos ad se confugientes, IV, 368, 2 et seq. Est virga aurea per quam Deus toti generi humano offensus reconciliatus est, 377, 1. Illi quasi matri suæ Christus nil negare potest, *ibid.* et 2. Beata Virgo velut in cellam vinariam domus hujus introducta, sponsis pauperculis vinum procuravit, VII, 558, 1. Uti fuit ipsa causa primi maraculi a filio facti, sic erit etiam post Deum causa cur Judæi in fine mundi ab Elia ad fidem Christi sint convertendi, 615, 1. Ipsa est mediatrix Dei et hominum, V, 219, 1; VIII, 22, 1, 2. Ejus preces sunt vinum optimum, 197, 2. Ipsa est mater misericordiæ, 233, 2. Ut hic Deipara benignitate mota sponsorum est miserta, sic et nos ipsa amat, et quare, V, 215, 1. Est nostrum omnium mater, 230, 1. Adest ipsam invocantibus, 241, 2. Ejus misericordia erga fideles, VI, 507, 2.

Quinquies tantum Deipara in toto Evangelii contextu legitur locuta, hinc apparet quam silentii fuerit amans, VII, 518, 1. Fuit in loquendo rara, sed efficax, 47, 1. Humiliter agendum cum Deo, *Job*, 231, 1. Deus invocandus in necessitate, 133, 2; 372, 1, 2; 675, 1. Deus patronus egenorum, 140, 2; 142, 1; 621, 2. Oratio non petat cupiditati grata, 34, 1. Patrocinia sanctorum valida, 789, 1. Amicitia vera unde noscatur, 71, 1.

Uti beata Virgo nonnisi rarissime et quam paucissimis verbis locuta est, sic et nobis pauciloquium suadetur, V, 288, 2. Quod multiloquium vetitum sit, 295, 1.

Et dicit ei Jesus : Quid mihi et tibi est, mulier ? Nondum venit hora mea. — An Christus matrem hoc responso in specie acerbiore reprehenderit, XVI, 329, 1. Quem sensum præbeant hæc verba : *Nondum venit hora mea*, 329, 2. Correptio Dei utilis, *Job*, 142, 1; 680, 1; 786, 1. Cito impetrare non est certum propitiationis signum, 33, 1.

Dicit mater ejus ministris : Quodcumque dixerit vobis, facite. — Quæ in his beatæ Virginis verbis eluceat mansuetudo, pietas, charitas, prudentia, fiducia, constantia animique magnitudo, XVI, 329, 2; 330, 1. Fiducia in Deum necessaria, *Job*, 134, 2; 142, 1; 166, 2; 172, 2. In arduis elucet, 305, 2; 359, 2.

Erant autem ibi lapideæ hydriæ sex positæ, secundum purificationem Judæorum. — Crebro se Judæi lavabant et purificabant, XV, 349, 2; 352, 2; XVI, 330, 1. Tropologice sex hydriæ sunt sex virtutes, 330, 1, 2.

Dicit eis Jesus : Implete hydrias aqua, et impleverunt eas usque ad summum. — Cur ipse Christus hydrias non implevit, et eas ad summum impleri jussit, XVI, 331, 1. Opportunitas ubique captanda, *Job*, 114, 2; 727, 1. Aqua symbolum abundantiæ, 288, 2; 341, 1; 466, 1. Providentia Dei miranda, 196, 1; 522, 2. Potentia Dei in aquis, 525, 2.

Et dicit eis Jesus : Haurite nunc, et ferte architriclino. — Quo momento aqua in vinum conversa sit, XVI, 334, 1. Architriclinus quis, *ibid.*, 2. Is erat princeps triclinii, vel modimperator, triclinii et mensarum priscarum descriptio, VII, 522, 1. Idem architriclinus dicebatur symposiarcha, quæ hujus partes, X, 141, 1, 2 et seqq.

Ut autem gustavit architriclinus aquam vinum factam, et non sciebat unde esset, ministri autem sciebant, qui hauserant aquam, vocat sponsum architriclinus, et dicit ei : Omnis homo primum bonum vinum ponit; et cum inebriati fuerint, tunc id quod deterius est : tu autem servasti bonum vinum usque adhuc. — Ut vinum hoc fuit optimum, sic ea quæ Deus dat, esse solent sapidissima, VIII, 589, 2; 590, 2. Vini boni præstantia salit in os, 195, 2. Creaturæ, ut hic vinum, omnes in se bonæ sunt; sed si cum Deo comparentur, sunt inanes, VII, 15, 1 (*Vide* Vinum, Ebrietas, si hæc attingere libuerit).

Hoc fecit initium signorum Jesus in Cana Galilææ, et manifestavit gloriam suam, et crediderunt in eum discipuli ejus. — An hæc aquæ in vinum conversio primum Christi miraculum fuerit, XVI, 332, 1, 2. Cur Christus voluit hoc primum suum esse miraculum, 331, 2; 332, 2. Causæ tum litteralis, tum symbolica, tum allegorica, tum tropologica, tum anagogica, 332, 2 et seq.

DOMINICA III POST EPIPHANIAM

(*Matth.*, VIII, 1-13).

Cum autem descendisset (Jesus) de monte, secutæ sunt eum turbæ multæ. — Faciliorem doctrinam tradendo captui auditorum accommodatam, interdum doctor debet descendere, XVIII, 267, 1, 2; XIX, 398, 1. Infirmi in fide quomodo suscipiendi, XVIII, 227, 2 et seqq.; 236, 1; XIX, 139, 1. Infirmorum conscientiis quomodo consulendum, XVIII, 325, 2. Onera aliorum quomodo portanda, 572, 2 et seqq.

Et ecce leprosus veniens, adorabat eum dicens : Domine, si vis, potes me mundare. — Ubi curatus fuerit hic leprosus, XV, 219, 1. Lepra quam gravis sit morbus et contagiosus, 219, 2. De lepra ejusque speciebus, et quid significet, II, 81, 1. Leprosi execrabiles, *Job.*, 61, 1. Pœna propter culpam instituta, 100, 1. Miseria hic nunquam deest, 333, 2; 421, 1. Deus medicus est, dum tribulat, 143, 1. Mœrentium consolator, 137, 2; 138, 1; 280, 1. Ad utilitatem exaudit, 232, 2; 482, 2.

Leprosus credidit Christum esse Deum, XV, 220, 1. Voluntatem suam divinæ conformere summa est perfectio, 189, 2 et seq. Voluntatis

nostræ ad divinam conformationis insigne exemplum, XVIII, 204, 1.

ET EXTENDENS JESUS MANUM, TETIGIT EUM, DICENS : VOLO, MUNDARE. — Christus tangendo leprosum sanat, cur, XV, 220, 1. Voluntas Dei duplex est, beneplaciti et signi, 187, 2. Voluntas item Christi fuit duplex, naturalis et rationalis, 571, 1, 2 Quomodo Deus velit omnes homines salvos fieri, XIX, 196, 1, 2. Deus humiles exaltat, *Job*, 137, 1. Auxilium Dei promptum, 482, 1.

ET AIT ILLI : VIDE NEMINI DIXERIS ; SED VADE, OSTENDE TE SACERDOTI, ET OFFER MUNUS QUOD PRÆCEPIT MOYSES IN TESTIMONIUM ILLIS. — Quid nos doceat Christus prohibendo leprosum a curationis promulgatione, XV, 221, 1. Dona Dei quæ pertinent ad excelientiam personæ occultanda sunt, IV, 5, 1. De sacrificio a leprosis in mundatione lege Moysis offerri præcepto ejusque significatione, II, 92, 1. Benedictio sacerdotalis quam sit efficax, XV, 221, 1, 2. Leprosi ad sacerdotem venientes ostendunt vim et efficaciam sacramenti Pœnitentiæ, *ibid.*, 2. Lepra est hæresis et peccatum contagiosum, *ibid.* Cur Christus in forma leprosi apparuerit, *ibid.*

CUM AUTEM INTROISSET CAPHARNAUM, ACCESSIT AD EUM CENTURIO, ROGANS EUM, ET DICENS : DOMINE, PUER MEUS JACET IN DOMO PARALYTICUS, ET MALE TORQUETUR. — Quis fuerit hic centurio, XV, 222, 1. An fuerit Hispanus, XX, 640, 1. Ejus legatio et postulatio ad Christum, XV, 222, 2. Enodatur difficultas occurrens in petitione centurionis et seniorum ab ipso missorum, *ibid.* Centurio hic orat pro servo : sic pro aliis orare utilius est quam pro se, XX, 221, 2. Miseriarum humanarum ut mortis et morborum, etc., tres sunt fines VII, 151, 1, 2. Paralysis spiritualis, XV, 241, 2. Acediæ et paralysis variæ analogiæ, *ibid.*, 2 et seq.

Occasione hujus centurionis tantam curam gerentis pro servo, agi poterit de officio dominorum erga servos, XV, 227, 1, *vide* DOMINI, HERI, SERVI.

ET AIT ILLI JESUS : EGO VENIAM, ET CURABO EUM. — Cur Christus hic centurioni plus offert quam petierat, XV, 223, 1. Ad exemplum Salvatoris confestim cum centurione abeuntis debet omnis beneficentia esse celer, VII, 41, 2. Ægros visitare pium est, IX, 255, 2. Sanitatem animæ et corporis dat sapientia et timor Domini, 77, 2. Fragilitas humana miseratione digna, *Job*, 319, 1. Medici gloria est salus ægri, 200, 1. Consolatio afflictionem sequitur, 648, 2 ; 672, 1.

ET RESPONDENS CENTURIO AIT : DOMINE, NON UM DIGNUS UT INTRES SUB TECTUM MEUM, SED TANTUM DIC VERBO, ET SANABITUR PUER MEUS. — Christum esse Deum centurionem credidisse ex his verbis constat, XV, 223, 1. Dicere Dei est efficax, V, 320, 1, 2. Quid possit vox Christi, III, 39, 1. Notitia sui necessaria, *Job*, 150, 1 ; 165, 2 ; 193, 1 ; 328, 2 ; 382, 1. Humilitas Deo chara, 595, 2. Fiducia in Deum sanctorum propria 134, 2 ; 142, 1 ; 166, 2 ; 172, 2 ; 305, 1 ; 359, 2. Confessio humilis Deum placat, 650, 1.

NAM ET EGO HOMO SUM SUB POTESTATE CONSTITUTUS, HABENS SUB ME MILITES, ET DICO HUIC : VADE, ET VADIT ; ET ALII : VENI ET VENIT ; ET SERVO MEO : FAC HOC, ET FACIT. — Virtutes heroicæ centurionis, XV, 223, 2. Sæpe per honores fiunt deteriores quam erant ante eosdem, VII, 343, 2. Princeps unus subest alteri, et potens a potentiore subigitur, 207, 1. Cui rei deserviat servorum copia, 97, 2. Ejus vanitas, 98, 1. Superiores suorum virtutem variis exercitiis excitare debent, 343, 2. In bellis qualis disciplina militaris sit servanda, docetur exemplis, IV, 470, 1 et seqq. Reges ne se sinant ab alio regi, X, 181, 1.

Providentiæ divinæ suavitas et fortitudo, VIII 462, 1. Deus se causis secundis attemperat, 463, 1. Idque suaviter, sic etiam res supernaturales dispensat, *ibid.*

AUDIENS AUTEM JESUS MIRATUS EST. — An in Christo proprie fuerit admiratio, XV, 224, 1. Triplex scientia Christi, *ibid.*

ET SEQUENTIBUS SE DIXIT : AMEN DICO VOBIS, NON INVENI TANTAM FIDEM IN ISRAEL. — Pauci Judæi sunt ad Christi fidem conversi, et qui conversi fuere, etiam mox ab ea ad judaismum defecere, VII, 584, 1, 2 ; 604, 2. Puritatem fidei et operum ab Ecclesia sua poscit Deus, 590, 1. Primi fructus fidei sunt velut grossi, 585, 2. Qui sint viri fideles, et tales invenire difficile est, VI, 50, 1, 2 et seqq. Laus Dei solida, *Job*, 26, 2 ; 27, 1. Favor humanus verus, 441, 2. Virtus honorabilem reddit, 569, 1 ; 572, 1. Splendor verus ex virtute, 13, 2. Adversæ res justis subserviunt, 184, 2 ; 769, 1.

Centurionis hujus fides docet orationem fidentem vim Deo facere, XX, 617, 1. Fiducia in oratione necessaria, 39, 2 ; 40, 2 et seqq. (*Vide* ORATIO).

DICO AUTEM VOBIS, QUOD MULTI AB ORIENTE ET OCCIDENTE VENIENT, ET RECUMBENT CUM ABRAHAM, ISAAC ET JACOB IN REGNO CŒLORUM. — Ex quatuor orbis partibus plurimi fidem Christi amplectentur, VI, 61, 2. In cœlo beati convivantur, XV, 224, 2.

FILII AUTEM REGNI EJICIENTUR IN TENEBRAS EXTERIORES, IBI ERIT FLETUS ET STRIDOR DENTIUM. — Exteriores tenebræ quæ, XV, 226, 1, 2. Hæ tenebræ quia inferni typus sunt, hinc de eo agi poterit (*Vide* DAMNATI, INFERNUS).

DOMINICA IV POST EPIPHANIAM

(*Matth.*, VIII, 1-13).

ASCENDENTE EO (Jesu) IN NAVICULAM, SECUTI SUNT EUM DISCIPULI EJUS. — Navicula hæc significat Ecclesiam, quæ multis persecutionum fluctibus concutitur, hinc de Ecclesia agi poterit, *vide* ECCLESIA.

ET ECCE MOTUS MAGNUS FACTUS EST IN MARI, ITA UT NAVICULA OPERIRETUR FLUCTIBUS. — Hunc motum et tempestatem excitavit Christus, et quare, XV, 234, 1 et seqq. Cur discipulos ab eo jactari permiserit, XV, 344, 2. Quia nonnullorum interpretum opinio est, hanc maris tempestatem occasione Judæ proditoris excitatam fuisse, videre est quam sit malorum Deoque exosorum societas noxia, XIV, 32, 2 ; 143, 1.

Mare describitur, VII, 46, 2. Cur ipsum non redundet affluentibus tot aquis, 47, 2 et seq. Qua ratione flumina ad suas origines redeant, 49, 1, 2. Mare quanta pericula includat, XII, 375, 2 et seq.; XVII, 431, 2. Mare tempestuosum quale, *Job*, 781, 2. Ventorum pondus quale, 558, 1. Ventorum vis et indoles, VIII, 437, 1 (*Vide* VENTUS). Navigantium quanta sint pericula, VIII, 383, 2 ; 557, 1 ; 559, 2. Ventorum vis in mari, X, 406, 2. Ventus quis sit, et ejus generatio, 409, 1, 2.

Ecclesia in mediis afflictionibus et pressuris est velut navis in mediis fluctibus, XV, 234, 1. Persecutiones varias passa est Ecclesia, ut navis hæc tempestates, XXI, 141, 2 ; 264, 2. Ea adversis crescit et propagatur, XV, 347, 2. Deus cur suos affligi et castigari sinat, XXI, 87, 2. Ærumnis cinguntur electi, *Job*, 359, 2. Tentationes nos circumdant, 361, 1. Quies non est hujus vitæ, 86, 2. Vita est rota motuum, laborum et dolorum, VII, 43, 2.

Mare mysticum triplex est, V, 27, 1. Per motum hunc symbolice intelligi possunt bella tum externa, tum interna ; virtutum et vitiorum quanta inter se sit pugna, XIV, 555, 1. Passiones animæ quatuor sunt velut impetuosi turbines, 161, 1, 2. Earum compescendarum ratio, *ibid.*, 2. Sunt iidem velut quatuor equi indomiti hominem in diversa raptantes, 189, 1. Mundus quam sit turbulentus, ideo cymba nostra quamprimum ex eo subducenda, 375, 2. Cupiditas est charybdis insatiabilis, 228, 2. Item mentis ebrietas, 228, 1. Qui creaturas sectatur est in perpetuo motu et metu, 597, 1. Passiones in homine velut belluæ sæviunt, XI, 536, 1. Passiones animi motus sunt, sed illas vir pius non consulat, X, 251, 1. Sunt animæ carnifices, 327, 1 et seq. Animi motus sunt ad Dei voluntatem ordinandi, V, 230, 2. Concupiscentia totam terram et hominem turbat, VI, 156, 2 et seqq. Cupiditates sunt nobis compescendæ, 292, 2 et seqq. Tentatus faciat quod nauta in tempestate, XV, 234, 1, 2.

Navis etiam vitæ et voluptatis symbolum est, VIII, 383, 2 et seq. Hominis et navis analogiæ, 384, 1.

IPSE VERO DORMIEBAT. — Christus dormit, cur, XV, 234, 2. Quia Redemptor fortasse defatigatus erat, dormiebat, quia labor diurnus conciliat de nocte somnum, VII, 213, 1, 2. Quis somnus Christi, VIII, 98, 1. Item Ecclesiæ, 97, 1. Somnus et evigilatio quid in Deo, *Job*, 205, 2. Christus etsi dormiens, eorum tamen quæ gerebantur conscius per suam providentiam erat : providentiæ Dei virtutes septem quæ, XXI, 22, 2. Cur permissio Dei vocetur actio et deceptio, XII, 598, 1. Christus hic ita se gerit quasi de tempestate inscius ; ad eumdem modum ludit diversimode in orbe terrarum cum hominibus, V, 240, 1, 2 et seq.

Christus dormiebat quasi de tempestate nihil sciret, sic justus in tribulationibus et adversis manet immobilis et constans ; imo gratias agit et laudat, IV, 274, 1, 2 ; V, 284 2. Nihil ei accidit mali, nisi disponente Domino, IV, 274, 1, 2 ; V, 519, 2. Porro adversa virum fortem non movent, IV, 305, 2 et seq. Sed ostendunt in colluctatione virtutem, 421, 2 et seq. Justi in adversis constantia, V, 309, 2. Justus tribulationes a Deo immissas forti animo tolerat, 367, 1, 2.

Somnus hic erat animi tranquilli signum, quia conscientia serena magna quiete perfruitur, VII, 213, 1. Dives vero ægre dormit, tum ob opes, tum ob deliciarum et ciborum copiam, 213, 2 et seq. Somni utilitas et suavitas, 214, 1, 2. Est naturæ levamentum, *Job*, 435, 2. Ut Christus tempestatum nihil moratus dormiebat, sic celsitudo animi tranquillos et beatos facit, XI, 687, 1. Regnum fortunæ despicit, etiam in doloribus, *ibid.* et 2.

ET ACCESSERUNT AD EUM DISCIPULI EJUS ET SUSCITAVERUNT EUM, DICENTES : DOMINE, SALVA NOS, PERIMUS. — Dominus etsi dormiret, de suis tamen sollicitus erat, quia justorum opera et protectio Deo curæ sunt, et in manu ejus, VII, 304, 2 et seqq. Licet Christus hic dormiat, est tamen dormientium excitator, XVIII, 655, 1. Deus cur hominibus etiam justis et sanctis tribulationes et afflictiones immittat, IV, 274, 1, 2 ; 365, 1. Deus hominibus tribulationes immittit ut ad se redeant, III, 127, 2. Tribulatio hominem sapere decet, V, 292, 1, 2 et seqq. Castigationes Dei sunt ut vulnera amici, VI, 333, 2 et seq. In rebus arduis semper ad Deum capiendum est refugium, XVIII, 87, 1. In rebus etiam desperatissimis est Deo fidendum, XIX, 479, 1. Anima tentationibus oppressa et in periculis constituta opem Dei implorat, utque sibi cito succurrat, precatur, VII, 600, 1, 2. Tum se Deus ab anima seducit cum peccat ; ad eam redit dum pœnitet, 468, 2. Deus in necessitate invocandus, *Job*, 133, 2 ; 675, 1 Totus oculus, 301, 2 ; 471, 2 ; 521, 2. Suos servat, 119, 1 ; 184, 2 ; 240, 1 ; 255, 1 ; 482, 1. Deus refugium nostrum, 142, 1 ; 280, 1 ; 491, 2. Diversimode Deus suos et res quaslibet conservat, VIII, 525, 2.

ET DIXIT EIS : QUID TIMIDI ESTIS, MODICÆ FIDEI ? — Tentationis remedium spes, XV, 235, 1. Virtus omnem timorem aufert, V, 97, 1. At conscientia mala est in continuo pavore, 395, 1. Cogitationes hominum timidæ, *Job*, 138, 1. Fragilitas